

Adviesrapport Inwonersberaad Zutphen & Warnsveld

Inhoudsopgave

Colofon	3	Onderwerp 9: Warmte	20
Voorwoord	4	Onderwerp 10: Rol van bedrijven	21
De Groene Draad	4	Wat vinden we belangrijk	22
Over het Inwonersberaad	6	Meer informatie over het Inwonersberaad en de adviezen	23
Achtergrond	6	Opzet bijeenkomsten	27
De adviezen van het Inwonersberaad	7	Verslagen bijeenkomsten	30
Totstandkoming van de adviezen	7	Bijlage 1: Afgewezen adviezen	38
Onderwerp: Energie en Opwek	8	Onderwerp 1: Energie en Opwek	38
Onderwerp: Besparen	11	Onderwerp 3: Mobiliteit	39
Onderwerp 3: Mobiliteit	12	Onderwerp 5: Informatie en Communicatie	39
Onderwerp 4: Voedsel	13	Onderwerp 6: Gedragsverandering	40
Onderwerp 5: Informatie en communicatie	14	Bijlage 2: Bijdrage deskundigen	41
Onderwerp 6: Gedragsverandering	15	Bijlage 3: Overzicht van gedeelde informatie	42
Onderwerp: 7. Leefbaarheid, klimaatadaptatie & groen	16	Bijlage 4: Visuele stemuitslag	44
Onderwerp 8: Rechtvaardigheid Transitie	18	Bijlage 5: Wat vinden we belangrijk?	49

Colofon

Dit adviesrapport is opgesteld in opdracht van de gemeente Zutphen en gepubliceerd op vrijdag 4 juli 2025.

Opdrachtgever

Initiatiefnemer voor het Inwonersberaad is de gemeenteraad van Zutphen.

Projectteam gemeente Zutphen

Danielle Rap

Projectleider

Cyriel Prinsen

Gemeenteambtenaar

Rient Heerink

Participatiemedewerker

Astrid Andringa

Communicatieadviseur

Wiebe Veltmaat

Burgerzaken

Team Moventem

Karin Krijt-Garritsen

Projectleider

Joyce Berentsen

Projectleider/ Onderzoeker

Sietske Hoekstra

Projectmedewerker/ Onderzoeker

Moventem is niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade die zou kunnen ontstaan door het gebruik van dit rapport.

Vragen? Stel ze aan Karin Krijt-Garritsen: karin@moventem.nl, 0575 84 3738, www.moventem.nl)

Overname van informatie uit deze publicatie is toegestaan onder voorwaarde van bronvermelding.

Disclaimer

Dit rapport is met grote zorg opgesteld. Moventem heeft getracht gebruikte bronnen zorgvuldig te vermelden en auteursrechten te respecteren. Mocht u onvolkomenheden tegenkomen, dan willen wij dat graag weten. U kunt contact opnemen via info@moventem.nl.

Voorwoord

De Groene Draad

Aangenomen met 100% van de stemmen

Samen van nu naar de toekomst....

Beste raadsleden,

Met trots overhandigen wij u onze Groene Draad voor een CO₂ arm 2050, toegankelijk voor iedereen.

Gedurende het afgelopen half jaar hebben we ontdekt dat er een groene draad is. Waarbij de groene draad staat voor samen en verbinden, een proces van nu naar de toekomst en dat CO₂ vooral een groen vraagstuk is. De vraag over CO₂ reductie heeft voor ons een bredere betekenis waarin leefbaarheid en een groene toekomst voorop staan.

De basisvraag (inhoud)

U vroeg aan ons na te denken over de vraag: "Hoe brengen we samen op een rechtvaardige manier de CO₂-voetafdruk in de gemeente Zutphen terug met 95% in 2050?"

Op grond van deze vraag zien wij dat de gemeente al veel goede voetstappen zet.

Het Inwonersberaad

Wij zijn een diverse groep, en daarmee een goede afspiegeling van de gemeente Zutphen - Warnsveld. We hebben mensen gesproken die we normaal niet zouden spreken. In deze mooie groep van 100 mensen bleek het gezegde waarheid 'Zoveel mensen, zoveel wensen'. Soms kwamen we gelijkgestemden

tegen, soms lagen de ideeën ver uit elkaar. Dit was spannend en tegelijkertijd ook verrijkend. Af en toe kostte het energie om elkaar te vinden en tegelijk bestaat er in deze groep mensen enorme betrokkenheid op de inhoud en bij elkaar.

We merkten dat gebeurtenissen in de gemeente - zoals berichten over kerncentrales direct invloed hadden op het inwonersberaad. Hierdoor ontstond bij ons even de vraag of onze adviezen serieus genomen zouden worden.

Handvatten bij adviezen

Wij bieden de gemeenteraad hierbij een reeks adviezen aan uiteenlopend van heel concreet technisch tot sociale aandachtspunten. De adviezen richten zich op stimuleren, aanpakken en bewustwording. We willen de gemeente voor alle adviezen de volgende punten meegeven:

- Blijf breed kijken en luisteren naar mensen met andere meningen en zorg dat inwoners aangehaakt blijven.
- Maak het financieel haalbaar en toegankelijk voor alle inwoners van Zutphen en Warnsveld.
- Zorg voor zorgvuldige communicatie, blijf uitleggen wat je doet en betrek inwoners erbij.
- Gebruik begrijpelijke taal.
- Ontwikkelingen gaan snel: als er innovaties zijn die beter zijn, pas die dan toe.
- Maak CO₂ reductie niet heilig. Houd rekening met mogelijk negatieve bijeffecten.
- Denk bij alle adviezen aan vergroening en leefbaarheid

Vervolgstappen

Wij hebben als inwonersberaad het vertrouwen gekregen van de gemeenteraad en vertrouwen erop dat deze adviezen gehoord worden. Wij willen de groene draad als inwoners graag samen blijven volgen. Wij vinden het belangrijk dat de gemeente inwoners actief blijft betrekken.

Met de oplevering van dit rapport is onze rol klaar. Wij dragen het over en wensen u veel succes met het reduceren van de CO₂-voetafdruk in de gemeente.

Met vriendelijke groet,

Inwonersberaad Zutphen-Warnsveld

Over het Inwonersberaad

Achtergrond

Waarom een Inwonersberaad?

De gemeenteraad wil weten wat inwoners vinden wat moet gebeuren om de uitstoot van CO₂ terug te dringen in Zutphen en Warnsveld. Het gaat dan over energie gebruiken, spullen kopen, reizen, eten en nog meer.

Belangrijk is dat de ideeën voor iedereen (als je kijkt naar geld en moeite) eerlijk uitpakken. Wat moet de gemeente als eerste doen? Wat kunnen de inwoners als eerste doen? Wat kan de gemeente doen aan het gedrag van inwoners? Wat betekent dit voor bedrijven/organisaties en wat voor de gemeente?

Deelnemers hoeven geen kennis te hebben van het onderwerp. Ze kunnen met hun dagelijkse ervaring, als inwoner van onze gemeente, meedoen aan het Inwonersberaad.

Vraag aan het Inwonersberaad?

Het klimaat raakt ons allemaal. Iedereen wil natuurlijk dat onze kinderen en kleinkinderen in de toekomst ook in een veilig en gezond Zutphen en Warnsveld kunnen wonen. Daarvoor is de zorg voor ons klimaat heel belangrijk. Hoe we dat moeten doen en hoe we de voor- en de nadelen van onze acties eerlijk verdelen is een vraag die we met elkaar gaan beantwoorden. Daarvoor vraagt de gemeenteraad de hulp van het Inwonersberaad!

De officiële vraag is:

Hoe brengen we samen op een rechtvaardige manier de CO₂ - footprint in de gemeente Zutphen terug met 95% in 2050?

Alle gemeenten in Nederland bedenken maatregelen die beter zijn voor het klimaat. Bijvoorbeeld over energie gebruiken, spullen kopen, reizen, eten en nog meer. Het Inwonersberaad bedenkt hoe we dat in onze gemeente op een eerlijke manier gaan doen. De deelnemers hebben het woord 'footprint' vervangen door 'voetafdruk'.

Hoe ziet het Inwonersberaad Zutphen & Warnsveld eruit?

Inwonersberaad Zutphen & Warnsveld bestaat uit 100 inwoners uit de gemeente die samen gemeente Zutphen in het klein zijn. In de groep deelnemers van het Inwonersberaad Zutphen & Warnsveld is er een goede afspiegeling over de kenmerken, geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en wijk waarin ze wonen. Lees meer over de totstandkoming en de samenstelling van het Inwonersberaad op pagina 23 van het rapport.

De adviezen van het Inwonersberaad

Totstandkoming van de adviezen

Ontwikkeling van de adviezen

De adviezen zijn gemaakt door de deelnemers van het Inwonersberaad Zutphen & Warnsveld. Als eerste hebben de deelnemers aangegeven welke onderwerpen zij belangrijk vinden. Vervolgens is verdiept op deze onderwerpen door op excursie te gaan en door in gesprek met deskundigen te gaan. De deelnemers kijken naar waarom het een belangrijk onderwerp is en welke dilemma's en botsende belangen er spelen. Dit vormt het vertrekpunt voor de adviezen, die de deelnemers samen hebben gemaakt.

Feedback op adviezen

De deelnemers van het Inwonersberaad gaven gedurende het beraad aan dat zij feedback wilden ontvangen op de conceptadviezen om te weten of hun adviezen impact zullen maken. Op basis daarvan hebben Arcadis, een onafhankelijk adviesbureau op het gebied van wonen en leefomgeving, en gemeente Zutphen alle adviezen getoetst. Arcadis beoordeelde de adviezen op impact op de CO₂ reductie en de haalbaarheid. De gemeente toetste de adviezen op (praktische) haalbaarheid en keek naar de rol en bevoegdheid van de gemeente binnen de adviezen. De feedback van Arcadis en de gemeente is met de deelnemers gedeeld tijdens de schrijfavond (vijfde bijeenkomst), zodat zij deze informatie in de adviezen konden verwerken.

Stemmen over de adviezen

De deelnemers van het Inwonersberaad hebben tijdens de laatste bijeenkomst gestemd over de adviezen. Hoe de stemming eruit zag, hebben de deelnemers zelf bepaald. Eerst hebben een aantal deelnemers een voorstel gemaakt voor de hele groep over hoe de stemprocedure eruit moest zien. In de groep zijn alle mogelijkheden gepresenteerd en besproken. Het voorstel was:

- je kan stemmen voor het *aannemen* of *afwijzen* van een advies of je *onthouden van stem*;
- een advies is *aangenomen bij 60% van de stemmen of meer*;
- alle *aangenomen adviezen komen in het rapport* en de *afgewezen adviezen in de bijlage*;
- bij elk advies (zowel aangenomen als afgewezen) wordt de *stemverhouding weergegeven*.

Over dit stemvoorstel is gestemd door de deelnemers. Uiteindelijk, na een gesprek met de deelnemers, is het stemvoorstel unaniem aangenomen door het Inwonersberaad. De aangenomen adviezen staan op de volgende pagina. De afgewezen adviezen staan in bijlage 1 van dit rapport. De volgorde van de adviezen is vanaf de adviezen met het hoogste percentage stemmen voor, naar steeds minder. Meer informatie over de totstandkoming van de adviezen staat beschreven op pagina 21 van dit rapport. Meer informatie over de bijdrage van deskundigen en kennisbronnen staan in bijlage 2 en bijlage 3.

Onderwerp: Energie en Opwek

Advies 1.1 | Aangenomen met 85% van de stemmen.

Wat is ons advies?

Bij duurzame energie opwekprojecten binnen de gemeente krijgen partijen zonder winstoogmerk (of met 75% lokaal eigendom) voorrang, lukt dit niet dan kunnen andere partijen deelnemen.

Hoe willen we dat bereiken?

De gemeente neemt dit mee in het proces voor vergunningverlening en ondersteunt de realisatie van lokaal eigenaarschap, bijvoorbeeld in de vorm van coöperaties zonder winstoogmerk. De gemeente organiseert daarnaast samenwerkingen tussen commerciële en non-profit organisaties voor duurzame energie opwekprojecten.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Het terugvloeien van winsten, energie naar gemeente/bewoners, coöperatie voor hergebruik en/of betaalbare energie. Elektriciteit is een basisvoorziening die niet in handen moet zijn van een winstmaximaliserende organisatie die ook door niet opwekken daarvan winst kan genereren.

Advies 1.2 | Aangenomen met 97% van de stemmen.

Wat is ons advies?

De gemeente stimuleert de opwek van voldoende duurzame energie en stuurt aan op het gebruik van deze lokaal opgewekte energie door inwoners en bedrijven van Zutphen.

Hoe willen we dit bereiken?

‘Local-4-local’ concept stimuleren. Dit stimuleren wij door, de volgende punten:

1. Gemeente faciliteert pilots en snelle vergunningverlening voor duurzame energie-initiatieven.
2. Gemeente faciliteert de totstandkoming van afspraken tussen bedrijven en afnemers voor verdeling van elektriciteit en warmte.
3. Gemeente stimuleert en faciliteert het gebruik maken van slim in te stellen apparatuur.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Het gaat netcongestie tegen en het vlak de pieken van intensief stroomverbruik af.

Advies 1.3 | Aangenomen met 95% van de stemmen.

Wat is ons advies?

De gemeente stimuleert en faciliteert opslag van overtollige groene energie. Hierbij wordt ook rekening gehouden met innovaties.

Hoe willen we dit bereiken?

- Stimuleer vormen van lokaal eigenaarschap (of non-profit organisaties) zoals bv ZutphenEnergie
- Ruimte beschikbaar stellen voor wijk opslag
- Batterij-technologie → bijv. huisaccu's / straataccu's / elektrische auto's
- Waterstofproductie (bijv. aansluiten ruggengraat leiding Groningen-Rotterdam)
- Warmteopslag in bijv. de grond / basaltblokken
- Nog te ontwikkelen methodes!

Waarom vinden we dit belangrijk?

Alles wat je 'groen' opwekt, hoef je later niet met fossiele bronnen op te wekken. Oplossing voor de fluctuaties in 'groene' energieopwekking en daarmee voorkomen van netcongestie. Energie opslag maakt Zutphen minder afhankelijk van externe energie.

Advies 1.4 | Aangenomen met 80% van de stemmen.

Wat is ons advies?

De gemeente legt op alle daken in haar bezit zonnepanelen. Hierbij kijken naar de haalbaarheid bij (gemeentelijke) monumenten.

Hoe willen we dit bereiken?

De gemeente legt op de daken van gemeentelijke bedrijfsgebouwen en schoolgebouwen zonnepanelen. Hierbij kijken naar de haalbaarheid bij (gemeentelijke) monumenten.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Groene energie is belangrijk voor de energietransitie en de gemeente heeft een voorbeeldfunctie. De daken van de gebouwen in eigendom van de gemeente zijn ook groot genoeg in schaal.

Advies 1.5a | Aangenomen met 75% van de stemmen.

Wat is ons advies?

Er moeten zoveel mogelijk binnen de wettelijke kaders windmolens geplaatst worden (voor de gemeente Zutphen zijn dit er ongeveer 6 a 7). Hierbij moet rekening gehouden worden met gedegen locatieonderzoek.

Hoe willen we dit bereiken?

- Onder locatieonderzoek valt o.a. onderzoek naar gevolgen voor mens, dier en natuur.

- Waar nodig omwonenden eerlijk compenseren
- Verkorten van de procedure van plan tot realisatie
- Kennis en middelen bundelen
- Regionale samenwerking zoeken om meer geschikte locaties te vinden voor het plaatsen van windmolens.

Waarom vinden we dit belangrijk?

- Door snelle realisatie van windmolens kan op korte termijn CO₂ besparing worden gerealiseerd.
- Windmolens genereren duurzame hernieuwbare energie met veel CO₂ reductie
- Kent weinig nadelen op natuur en mens.
- Input in financiële zin voor inwoners is niet nodig om wel reductie te realiseren.
- Zekerheid van energie
- Rendement hoog
- Kennis al aanwezig
- Opbrengst tijdens piekuren
- Aanvulling op momenten dat er weinig opbrengst uit zonne-energie is

Advies 1.6 | Aangenomen met 88% van de stemmen

Wat is ons advies?

De gemeente volgt actief de innovaties op het gebied van duurzame energie. Innovaties die substantieel efficiënter, duurzamer, visueel aantrekkelijker, gezonder en/of goedkoper zijn, worden geïmplementeerd en vervangen bestaande plannen.

Hoe willen we dit bereiken?

- De gemeente neemt de verantwoordelijkheid voor het volgen van de innovaties op het gebied van duurzame energie. Denk daarbij aan beursbezoek, contacten onderhouden met universiteiten, digitaal onderzoek naar (inter)nationale mogelijkheden, contacten met andere gemeenten die nieuwe initiatieven hebben geïmplementeerd etc.
- De verantwoordelijken delen opgedane kennis en zijn actief betrokken bij het maken en verfijnen van de plannen op alle niveaus.

Waarom vinden we dit belangrijk?

- Met de kennis van nu zijn we niet in staat oplossingen te bedenken die tot 2050 reiken.
- Het is belangrijk dat de gemeente openstaat voor betere alternatieven en kennis zonder vast te houden aan achterhaalde technieken.
- Actuele bezwaren tegen huidige technieken op het gebied van het genereren van duurzame energie kunnen met nieuwe oplossingen worden weggenomen.

Onderwerp: Besparen

Advies 2.1 | Aangenomen met 95% van de stemmen.

Wat is ons advies?

Stimuleer het hergebruik van goederen en het correct scheiden en inleveren van afval.

Hoe willen we dit bereiken?

Maak het zo makkelijk mogelijk voor de inwoners. De gemeente helpt bij het opzetten en coördineren van vaste reparatiepunten op openbaar toegankelijke locaties. De gemeente plaatst in de binnenstad in plaats van reguliere restafvalbakken, gescheiden afvalbakken. Plaats naast scholen en winkelcentra inzamelpunten voor afval, PMD en glas. De gemeente voert de chemokar en grofvuilwagen na (telefonische) afspraak opnieuw in.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Als goederen worden hergebruikt, hoeven er geen nieuwe goederen te worden geproduceerd. Dit resulteert in minder productiekosten en minder vervoerskosten. Dit is dus duurzamer. Wij vinden het belangrijk mensen te bereiken en te stimuleren afval te scheiden en op de juiste manier aan te bieden. Als men afval op de juiste manier aanlevert, kan dit worden hergebruikt. Dit bespaart materiaal voor nieuwe producten, productiekosten en energie. Vervuild afval kan niet worden gerecycled en moet worden verbrand. Dit leidt tot onnodige CO₂-uitstoot.

Advies 2.2 | Aangenomen met 76% van de stemmen.

Wat is ons advies?

Stimuleer, beloon en probeer mogelijk te maken dat partijen bij aanbestedingen en in de eerste fase van gebiedsontwikkeling meer circulaire materialen gebruiken zowel bij nieuwbouw als bij renovatie, met als doelstelling om in 2025 25%, in 2030 50% en 2050 100% circulair te bouwen.

Hoe willen we dit bereiken?

Regionaal afspraken maken over gezamenlijke ambities. Stimuleren van inzamelingspunten voor gebruikte en overtollige bouwmaterialen. Zoals een tweedehands bouwmarkt. Gemeente kan meewerken door vanuit sociaal domein arbeidsplaatsen te subsidiëren. Eventuele subsidies voor betaalbaarheid en door verlagen van de leges. Bij gebiedsontwikkeling sturen op toepassen van hernieuwbare bouwmaterialen, het gebruik van tweedehandsmaterialen en makkelijk aanpasbare ontwerpen. Aandacht voor het bouwen van lang meegaande woningen.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Wij vinden het belangrijk om waar mogelijk verspilling te voorkomen, zeker als dit ook bijdraagt aan CO₂ reductie

Onderwerp 3: Mobiliteit

Advies 3.1 | Aangenomen met 77% van de stemmen

Wat is ons advies?

De gemeente organiseert een toegankelijk openbaar vervoernetwerk (OV-netwerk) binnen de bebouwde kom.

Hoe willen we dit bereiken?

- Een toegankelijk OV-netwerk is betaalbaar, dekt de gehele bebouwde kom en betreft ook doelgroepenvervoer.
- Betaalbaar bereiken we door een dagticket van maximaal 2 Euro 50.
- De gemeente zorgt ervoor dat er vaker openbaar vervoer rijdt en tot later. Als de concessiehouder niet meewerkt, gaat de gemeente werken aan een doelgroepenvervoeroplossing.
- Meer bushaltes openen (bijv. De Mars bij Polplein, Noorderhaven, De Leesten) en geen bestaande bushaltes sluiten (bijvoorbeeld: Thorbeckesingel of Polsbroek)
- Zorg voor aparte busbanen, waar mogelijk, en goede doorstroming van OV bij verkeerslichten. Dat zorgt ervoor dat het minder aantrekkelijk wordt om met de auto naar de binnenstad te gaan. Dit kan ook door betere of andere infrastructuur. Hierdoor wordt verkeer efficiënter en heeft openbaar vervoer meer ruimte.
- Maak Zutphen deel van de GELREPAS (zoals in Arnhem en Duiven bijv.)
- De gemeente lobbyt bij de concessiehouder voor een betere aansluiting van het busvervoer op het treinvervoer, rekening houdend
- met overstaptijden voor minder validen en vertragingen.

Waarom vinden we dit belangrijk?

- De gemeente wil graag een autoluwe binnenstad. Een goed OV in de stad kan hier een belangrijke rol in spelen.
- Mensen zullen bij goede bereikbaarheid van de wijken met OV, minder de auto gebruiken richting centrum. Juist de kleine afstanden zijn het meest vervuilend, dus veel CO2-reductie.
- Alle wijken bereikbaar maken met het OV tegen een concurrerend tarief t.o.v. de auto. Bij het ontwerpen van een nieuwe wijk rekening houden met een OV-verbinding.
- Vervuilend vervoer in de binnenstad tegenhouden hoeft niet te betekenen dat de bereikbaarheid minder wordt.

Advies 3.3 | Aangenomen met 65% van de stemmen

Wat is ons advies?

De gemeente richt infrastructuur zo in dat fietsers en voetgangers de hoofdgebruikers zijn van de wegen met uitzondering van ringwegen en verkeers ontsluitingswegen (doorgaande wegen).

Hoe willen we dit bereiken?

- Meer (bewaakte) fietsenrekken/fietsenstallingen
- Afschaffing van 2-uurs fietsenrekken.
- Inspraak van bewoners (olifantenpaden), fiets- en looppaden op basis van gedrag ontwerpen/aanleggen.
- Door bijvoorbeeld een enquête.
- Verbeter de voetgangerspaden (minimaal 1.20 breedte, tegels rechtleggen).
- Meer fietsroutes/paden (bijvoorbeeld bij de brandweer en in de stad bij Jolink).

- Zones zonder milieuvervuilende vervoersmiddelen (schoon verkeer)
- Verbeteren veiligheid o.a. volgende plekken: Kruispunt Wibra, Spitaalstraat, de Hoven, Nieuwstad bij Baudartius, Fietsstraat vanaf Leesten -> kruising van Heemstrastraat/Spitaalderkamp, overgang Kings & Queens, rotondes bij AH Warnsveld en Isendoorn, rotonde Deventerweg Hanzehof, Emmerikseweg met name voorrangssituaties, IJsselkade(bij de Bult van Ketje) etc.
- Derde IJsselbrug -> zorgt voor minder verkeer in de binnenstad.
- Bij nieuwbouw/herinrichting rekening houden met wandel- en fietsroutes.
- Gemotoriseerd verkeer is te gast op deze wegen.
- Stel voor dit advies structureel budget en beleid vast.

Waarom vinden we dit belangrijk?

- Goede infrastructuur motiveert mensen om te fietsen/lopen.
- Door fietsen en lopen te stimuleren, nemen mensen minder snel de auto, waardoor CO₂-uitstoot minder wordt.
- Minder gemotoriseerd verkeer draagt bij aan veiligheid op straat/kruispunten.
- Menselijke maat zorgt voor meer leefbaarheid.
- Door de prioriteit te leggen bij voet- en fietsverkeer, wordt ook de doorstroming voor gemotoriseerd verkeer beter.

Onderwerp 4: Voedsel

Advies 4.1 | Aangenomen met 65% van de stemmen

Wat is ons advies?

Wij adviseren de gemeente om een lange termijn aanpak te maken voor de toegankelijkheid van duurzaam geproduceerd voedsel voor iedereen.

Hoe willen we dit bereiken?

- Wij adviseren de gemeente het onderzoek op te pakken om te komen tot een Biostad Zutphen.
- Middels een campagne die gedragsverandering oplevert richting biologisch, lokaal en vegetarisch zoals nu al op plank ligt bij de Gemeente van Duwtje
- Wij adviseren de gemeente de voedselagenda van de gemeente Wageningen als inspiratie te gebruiken om de voedselagenda binnen de gemeente Zutphen te ontwikkelen.
- Met een voedselagenda denken wij aan:
- Het ophalen van overtollig voedsel bij ondernemers en dit verdelen over in buurtkoelkasten.
- Sociale tuinen collectief eigendom, zonder winstoogmerk.
- Aandacht in buurtkranten/campagne voor de seizoensproducten
- De gemeente zet de bestaande initiatieven rondom duurzaam voedsel door.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Duurzaam¹ voedsel vermindert de uitstoot van CO₂. Daarnaast vinden we het belangrijk dat duurzaam voedsel toegankelijk is voor iedereen. Wij willen inwoners enthousiasmeren voor duurzame (bio)logische streekproducten.

Advies 4.2 | Aangenomen met 60% van de stemmen

Wat is ons advies?

Wij adviseren de gemeente om zich actief in te zetten om kennis inzichtelijk te maken voor bewoners over het maken van klimaatbewuste voedselkeuzes

Hoe willen we dit bereiken?

- Voorlichting over CO₂-belasting van voeding op scholen.
- Samenwerking tussen lokale boeren en diverse lokale partijen (bijvoorbeeld lokale scholen/verenigingen etc.) stimuleren en ondersteunen.
- Juist bij kinderdagverblijven biologisch voedsel aanbieden, omdat daar de smaak van de toekomst bepaald wordt.
- Campagnes opzetten met informatievoorziening over de CO₂-impact van voedselproductie.
- Zoals flyers, digitale billboards, social media, lokale nieuwsvoorziening, website,
- Gemeente een standpunt in neemt en dat uitdraagt in en buiten Zutphen

¹ Met duurzaam voedsel bedoelen wij lokaal geproduceerd, seizoensgebonden, meer plantaardig en/of biologisch.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Inwoners de kennis geven om een klimaatbewuste keuze te maken.

Met die informatie geef je bewoners de gelegenheid om duurzame voedselkeuzes af te wegen.

Onderwerp 5: Informatie en communicatie

Advies 5.1 | Aangenomen met 81% van de stemmen

Wat is ons advies?

(Her)invoeren van milieueducatie onder kinderen en jongeren van 4 tot 23 in Zutphen en Warnsveld.

Hoe willen we dit bereiken?

Op scholen deskundigen uitnodigen om informatie te geven. Wij vragen aan de gemeente om contacten te leggen met organisaties die zoiets mogelijk kunnen maken en een brug te slaan tussen de organisaties en de scholen. (bijvoorbeeld Circulus, Zutphen Energie, IVN). We vinden het belangrijk om creatieve activiteiten aan te bieden waarbij de kinderen actief bezig zijn met duurzaamheid. Hierbij rekening houden met de doelgroep. We vinden het belangrijk om bestaande en nieuwe ideeën te faciliteren. Wij vragen de gemeente om actief scholen en andere publieke organisaties te benaderen om hen op mogelijkheden te wijzen.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Door middel van educatie en bewustwording over duurzaamheid kan gedrag aangepast worden en veranderen. Zo geef je ook de bewustwording mee aan de generaties van de toekomst die tegen 2050 volwassen zijn. Zo hebben ze een basis idee van duurzaamheid. We vinden het belangrijk dat de kinderen en jongeren zelf nadenken en hun ideeën kunnen ontwikkelen.

Advies 5.2 | Aangenomen met 87% van de stemmen

Wat is ons advies?

Wij adviseren de gemeente om één centraal informatieloket rondom duurzaamheid op te stellen.

Hoe willen we dit bereiken?

Met een centraal punt dat zowel fysiek als digitaal bereikbaar is. Neem bijvoorbeeld het loket en de website van Duurzaam Deventer en werk dit verder uit voor de gemeente Zutphen. Zo komt alle informatie op een punt samen. Als het informatiepunt eenmaal opgezet is, wordt er kennis aangeboden over alle duurzaamheidsinitiatieven die er al zijn en hoe die te bereiken.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Omdat alle inwoners van Zutphen informatie beschikbaar moeten hebben over duurzaamheid. Wij willen niemand uitsluiten en iedereen erbij betrekken. Er zijn nu te veel verschillende informatiepunten. Dat willen we centraliseren om verwarring te voorkomen. Zo kan iedereen meer bewust worden over duurzaamheid en zou de gemeente met meer lokale bedrijven kunnen samenwerken op informatiegebied.

Onderwerp 6: Gedragsverandering

Advies 6.1 | Aangenomen met 62% van de stemmen

Wat is ons advies?

Neem in alle beleidsstukken die raken aan duurzaamheid een paragraaf op waar gedragsverandering aan de orde komt. De communicatiespecialisten binnen de gemeente zijn voor deze paragraaf verantwoordelijk.

Hoe willen we dit bereiken?

- De communicatiespecialisten opdracht geven de schakel te zijn tussen het college en de inwoners en zorgen voor sociale cohesie.
- Door een communicatiespecialist die hoor en wederhoor tussen gemeente en bedrijven borgt.
- Meer inzetten op monitoren en evalueren, hoor en wederhoor.

Waarom vinden we dit belangrijk?

- Sociale cohesie, een sterkere verbinding tussen gemeente en inwoners.
- Bewoners en bedrijven voelen zich gezien en gehoord.
- Communicatie draagt bij aan vertrouwen in de gemeente.
 - Een communicatiespecialist garandeert dat er een schakel is tussen bewoners/bedrijven en gemeente.
 - Gemeente is zich bewust van hoor en wederhoor in communicatie. Bijvoorbeeld: werkt de aanpak en sluit het aan bij de belevingswereld van de doelgroep?
- De gemeente zorgt ervoor dat de communicatiespecialist altijd betrokken is bij beleidsontwikkelingen.

Advies 6.2 | Aangenomen met 92% van de stemmen

Wat is ons advies?

Consuminderen: de gemeente ondersteunt circulaire initiatieven voor hergebruik en reparatie van producten.

Hoe willen we dit bereiken?

- Voorbeeldgedrag bij gemeente
- Communiceren en campagne voeren over de mogelijkheden van consuminderen, zoals repareer- en inzamelings-initiatieven,
- Laagdrempelig maken van inzameling van herbruikbare en recyclebare materialen, bijvoorbeeld door gratis ophaalservice in de wijk,
- Stimuleren en faciliteren deeleconomie bijvoorbeeld voor auto's, (tuin)gereedschap, speelgoed, deelcomputers, etc.
- Inleveren bruikbare grondstoffen gratis, bijvoorbeeld groenafval
- Bemoedigen kleding- en computerbank

Waarom vinden we dit belangrijk?

- Minder nieuwe producten zodat er minder CO₂ uitstoot is
- Duurzamer
- Wegwerpmentaliteit tegen te gaan
- Focus op gedragsverandering en communicatie

Onderwerp: 7. Leefbaarheid, klimaatadaptatie & groen

Advies 7.1 | Aangenomen met 86% van de stemmen

Wat is ons advies?

Weeg bij iedere beleidsoverweging, - keuze en - besluit het belang van vergroening mee.

Hoe willen we dit bereiken?

- Gemeente verdiept zich in de beschikbare informatie (wetenschappelijke onderzoeken) over de CO₂ reductie die wordt gerealiseerd als gevolg van vergroenen van de omgeving.
- Gemeente reflecteert structureel (langere termijn plan over meerdere jaren) op de daadwerkelijke effectiviteit van het vergroenen op de gemeten CO₂ reductie.
- De gemeente stimuleert particuliere inwoners en bedrijven met behulp (van al dan niet) gesubsidieerde programma's. Bijvoorbeeld → tegel wippen, sedumdaken, heggen ipv schuttingen, etc. zie advies 7.2
- Gemeente plaatst in openbare ruimtes voorzieningen voor het opslaan van regenwater (denk daarbij aan: regentonnen, vijvers, wadi's en sedumdaken, zie advies 7.2)
- Bij vergroening van openbare wegen en paden ziet de gemeente nadrukkelijk toe op veiligheid en onderhoud. (Denk hierbij aan logische oplossingen ten aanzien van de betreffende verkeerssituaties, zoals bijvoorbeeld het behoud van voldoende zicht op kruisingen)

Waarom vinden we dit belangrijk?

- Zodat de gemeente bij belangenafweging binnen elk thema in haar portefeuille het onderwerp vergroening mee neemt, want:
 - Vergroening draagt bij aan reductie van CO₂
 - Vergroening draagt bij aan kwaliteitsbeleving en welbevinden van de omgeving
 - Vergroening draagt bij aan waardevermeerdering van de omgeving
- Door verschillende weerextremen kunnen we door vergroening beter reageren/ anticiperen want:
- Beplanting zorgt in het algemeen voor opname van CO₂, Wortels nemen water op (waardevol tijdens perioden van intensieve regenval)
- Schaduw en planten met als gevolg natuurlijke verkoeling. (verkoeling draagt bij aan het tegengaan van de opwarming van de leefomgeving)

Advies 7.2 | Aangenomen met 79% van de stemmen

Wat is ons advies?

Houd per buurt een (berekend door Arcadis) minimumpercentage aan voor vergroening en maak dat een belangrijk uitgangspunt bij elk besluit.

Hoe willen we dit bereiken?

- Stuur na onderzoek door een bureau bij vergroening aan op een verhoging van het minimumpercentage van 30% per buurt.
- De gemeente stimuleert door in de openbare ruimtes meer groenzones met inheemse bomen en planten aan te leggen en

te onderhouden op plaatsen waar dit mogelijk is. Daarbij komt dat dit een goed middel is tegen hittestress.

- Het realiseren van water doorlopende parkeerplekken en wateropslag, vermindert wateroverlast in geval van extreme regen en slaat het water op in droge periodes.
- Dat de gemeente een actieve rol inneemt om zowel particulieren, scholen, bedrijven en andere private instellingen te activeren hun eigen tuinen en terreinen een groener aanzicht te geven.
- Denk hierbij aan : tegel wippen > tegels er uit en groen er in.
- Het gebruik van zonnepanelen op gebouwen zowel particulier als openbaar te stimuleren en daar waar mogelijk te maximaliseren.
- Zo mogelijk gebruik maken van groene (sedum) daken indien ze ongeschikt zijn voor de plaatsing van zonnepanelen.
- Behoud van volkstuinen in de gemeente Zutphen. Volkstuinen zijn kenmerkende voorbeelden van waardevolle groenvoorzieningen. De cultuurhistorische waarde van de volkstuinen wordt inmiddels door de gemeente erkend en beschermd. Ze dragen immers bij aan sociale cohesie, biodiversiteit en ecologische duurzaamheid.

Waarom vinden we dit belangrijk?

- Het staat mooi.
- Het stimuleert mensen tot bewustwording en gedragsverandering (anti-tegeltuin).
- Het vergroot de biologische diversiteit van alle levende organismen en de ecosystemen waarin ze leven.
- Groen neemt water op en houdt water vast. Van groot belang met betrekking tot de klimaatverandering. Zowel bij wateroverlast als ook bij droogte.
- Groen zuivert de lucht waarin we leven en draagt bij aan onze fysieke en mentale gezondheid.
- Groen vermindert CO₂.

Onderwerp 8: Rechtvaardigheid Transitie

Advies 8.1 | Aangenomen met 61% van de stemmen

Wat is ons advies?

De gemeente ondersteunt huurders, financieel en juridisch, bij het ondernemen van stappen richting verhuurders om verduurzaming van de huurwoning af te dwingen.

Hoe willen we dit bereiken?

Zorg als gemeente voor:

- Stimuleren en faciliteren van de samenwerking tussen huurder en verhuurder op het gebied van verduurzaming van de woning
- Faciliteren van mediation bij geschillen tussen huurder en verhuurder

- Initiëren van een transparant puntensysteem waarmee huurders een rechtvaardige huurprijs kunnen bepalen en afdwingen
- Faciliteren van dit puntensysteem met een jurist en adviseur
- Aandacht voor succesvolle projecten
- Samenwerken met juiste partners
- Transparante communicatie

Waarom vinden we dit belangrijk?

- Meer aandacht voor temperatuurregulatie van huurwoningen.
- Huurwoningen blijven achter bij verduurzaming
- Huurders zijn afhankelijk van de verhuurder
- Een grote groep huurders kan verduurzamende maatregelen zelf niet betalen.

Advies 8.2 | Aangenomen met 87% van de stemmen

Wat is ons advies?

Zorg als gemeente voor toegankelijke informatie over energiemaatregelen, afgestemd op jong, oud en laaggeletterden.

Hoe willen we dit bereiken?

De gemeente moet een actieve houding aannemen om mensen te stimuleren en te activeren om gebruik te maken van alle verduurzamende mogelijkheden.

- Laat per maatregel duidelijk zien wat het oplevert en verspreid dit actief lokaal en digitaal ter voorkoming/vermindering van energiearmoede.
- Met een aanspreekpunt/loket, zoals het Buurthuis Waterkwartier inloopmiddag of via Perspectief

- Indien nodig per huishouden kijken naar mogelijkheden voor verduurzaming

Waarom vinden we dit belangrijk?

- Veel verduurzamende maatregelen zijn niet bekend of worden niet gebruikt
- We vinden het belangrijk dat de gemeente een actieve rol neemt in de bestrijding van energiearmoede.
- De meeste mensen gaan op eigen initiatief er niet mee aan de slag, hoewel het wel een grote impact kan hebben op de energiebesparing.

Advies 8.3 | Aangenomen met 81% van de stemmen

Wat is ons advies?

De gemeente zorgt ervoor dat financiële drempels weggehaald worden, zodat iedereen mee kan doen in de energietransitie.

Hoe willen we dit bereiken?

- Stimuleer lokaal duurzaam opgewekte energie zonder winstoogmerk.
- Probeer marktwerking tegen te gaan. Zorg ervoor dat lokale eigenaren kiezen voor een eerlijke verdeling van duurzame energie.
- Eventuele energiewinst wordt weer geïnvesteerd in het winnen van nieuwe groene energie in lokaal eigendom/gemeente.

Waarom vinden we dit belangrijk?

- De kosten met betrekking tot verduurzaming moeten eerlijk verdeeld worden, zodat iedereen iets heeft aan de reductie van CO₂.

- Omdat dan mensen gemotiveerd zijn om mee te werken/helpen aan de energietransitie.

Onderwerp 9: Warmte

Advies 9.1 | Aangenomen met 93% van de stemmen

Wat is ons advies?

Stimuleer woningisolatie en kierdichting om:

- warmteverlies in de winter te beperken en
- bevorder groen, zonwering en groene daken om oververhitting in de zomer te voorkomen.

Hoe willen we dit bereiken?

- Ondersteun bewoners met (extra) subsidie en advies voor een comfortabele en energiezuinige woning.
- Goede isolatie leidt tot lager energieverbruik
- Gemeente benadert actief (met brief oid) alle bewoners, te beginnen met de slechtst geïsoleerde type woningen en faciliteert onafhankelijk advies
- extra budget voor voorlichting en energie-fixers
- budget voor subsidies voor groene daken, gevels en groene zonwering
- rekening houden met groenaanplant op openbaar terrein zodat het schaduw geeft

Waarom vinden we dit belangrijk?

Door isolatie en warmtewering is er minder energie nodig om woningen te koelen en verwarmen. Hierdoor daalt de CO₂-uitstoot.

Advies 9.2 | Aangenomen met 92% van de stemmen

Wat is ons advies?

De gemeente onderhoudt al haar eigen technische installatie 's zodanig dat er een minimale hoeveelheid energie verbruikt wordt.

Hoe willen we dit bereiken?

De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld en communiceert over de investeringen en de behaalde resultaten zoals CO₂ vermindering en kostenbesparing aan de inwoners.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Het goed aanpassen, in- en naregelen van apparatuur kost weinig geld en levert behoorlijke besparingen op. Doordat de gemeente hiermee het goede voorbeeld geeft hoe het kan, kun je de inwoners stimuleren om dit ook te doen.

Advies 9.3 | Aangenomen met 80% van de stemmen

Wat is ons advies?

De gemeente gaat werken volgens de CO₂-prestatieladder. Dit is een managementsysteem dat de gemeente verplicht om bij alles wat de gemeente doet CO₂ te besparen/reducen.

Hoe willen we dit bereiken?

De gemeente zoekt de samenwerking op met SKAO. (Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen). Deze stichting beheert de CO₂-prestatieladder.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Door de CO₂-prestatieladder te gebruiken wordt de gemeente verplicht om zo efficiënt mogelijk CO₂ te besparen. Omdat de CO₂-prestatieladder ook in meerdere andere gemeentes gebruikt wordt, kan de gemeente haar prestaties toetsen/vergelijken met andere gemeentes.

Onderwerp 10: Rol van bedrijven

Advies 10.1 | Aangenomen met 91% van de stemmen

Wat is ons advies?

Stimuleer ondernemingen om zowel energiebesparend als milieubewuster te worden en ondersteun ze daarin.

Hoe willen we dit bereiken?

- De gemeente faciliteert bedrijven, bijvoorbeeld door een contactpunt in te stellen waar ondernemers zich kunnen melden en waar vanuit contact wordt gezocht met bedrijven.
- Promoot samenwerking tussen bedrijven (Smart Energie Hub).
- Ken extra subsidies toe en geef belastingvoordelen.
- Maatwerk voor verschillende types en formaten bedrijven.
- Maak duidelijk wat het oplevert.
- Stel iemand aan (coördinator) die kennis heeft van het gemeentebestuur, technische mogelijkheden en meedenkt vanuit de bedrijfsvoering.
- Maak verduurzamen leuk door te belonen (bijvoorbeeld een certificaat).
- Stel eisen voor bedrijven zonder het vestigingsklimaat te verslechteren.
- Bij afgeven van vergunningen voor bedrijven het genoemde advies opnemen in de vergunning, indien mogelijk.
- Stel eisen voor afvalscheiden bij bedrijven en handhaaf daar ook op.
- Maak duidelijk hoe veel CO₂ vermindering verduurzamingsmaatregelen wat het oplevert.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Dit bevordert het vestigingsklimaat voor nieuwe bedrijven met een duurzaamheidsvisie. Het verbetert ook de leefbaarheid voor de inwoners.

Wat vinden we belangrijk

Om extra informatie te geven over de adviezen, hebben we de deelnemers gevraagd om een top 3 te geven van de adviezen. Daarmee geven de deelnemers niet alleen aan of ze eens zijn met een advies (stemming), maar ook hoe belangrijk zij dit vinden. We laten de top vier van de totalen hieronder zien, van meest gekozen naar minder gekozen. Voor een volledig overzicht: zie bijlage 5.

Welke 3 adviezen vind jij het meest belangrijk voor de CO2 reductie?

1. Advies 1.5a: Er moeten zoveel mogelijk binnen de wettelijke kaders windmolens geplaatst worden (voor de gemeente Zutphen zijn dit er ongeveer 6 a 7). Hierbij moet rekening gehouden worden met gedegen locatieonderzoek.
2. Advies 1.3: De gemeente stimuleert en faciliteert opslag van overtollige groene energie. Hierbij wordt ook rekening gehouden met innovaties.
3. Advies 7.1: Weeg bij iedere beleidsoverweging, - keuze en - besluit het belang van vergroening mee.
4. Advies 7.2: Houd per buurt een (berekend door Arcadis) minimumpercentage aan voor vergroening en maak dat een belangrijk uitgangspunt bij elk besluit.

Welke 3 adviezen dragen volgens jou het meest bij aan een eerlijke CO2-reductie?

1. Advies 1.1: Bij duurzame energie opwekprojecten binnen de gemeente krijgen partijen zonder winst oogmerk (of met 75% lokaal eigendom) voorrang, lukt dit niet dan kunnen andere partijen deelnemen.

2. Advies 1.5a: Er moeten zoveel mogelijk binnen de wettelijke kaders windmolens geplaatst worden (voor de gemeente Zutphen zijn dit er ongeveer 6 a 7). Hierbij moet rekening gehouden worden met gedegen locatieonderzoek.
3. Advies 8.1: De gemeente ondersteunt huurders, financieel en juridisch, bij het ondernemen van stappen richting verhuurders om verduurzaming van de huurwoning af te dwingen.
4. Advies 8.3: De gemeente zorgt ervoor dat financiële drempels weggehaald worden, zodat iedereen mee kan doen in de energietransitie.

Met welke 3 adviezen vind jij dat de gemeente als eerst aan de slag moet?

1. Advies 1.5a: Er moeten zoveel mogelijk binnen de wettelijke kaders windmolens geplaatst worden (voor de gemeente Zutphen zijn dit er ongeveer 6 a 7). Hierbij moet rekening gehouden worden met gedegen locatieonderzoek.
2. Advies 3.3: De gemeente richt infrastructuur zo in dat fietsers en voetgangers de hoofdgebruikers zijn van de wegen met uitzondering van ringwegen en verkeers ontsluitingswegen (doorgaande wegen).
3. Advies 7.1: Weeg bij iedere beleidsoverweging, - keuze en - besluit het belang van vergroening mee.
4. Advies 7.2: Houd per buurt een (berekend door Arcadis) minimumpercentage aan voor vergroening en maak dat een belangrijk uitgangspunt bij elk besluit.

Meer informatie over het Inwonersberaad en de adviezen

Totstandkoming en samenstelling Inwonersberaad

Uitnodigingsbrief

Niet iedereen uit de gemeente Zutphen kon zich aanmelden voor het Inwonersberaad. Er is een aselechte gestratificeerde steekproef uit het BRP getrokken, waarbij is oversampeled op ondervertegenwoordigde groepen. Dit resulteerde in 10.000 inwoners van 16 jaar en ouder die willekeurig geselecteerd zijn. Zij hebben een uitnodigingsbrief ontvangen met de vraag of ze zich willen aanmelden voor het Inwonersberaad Zutphen & Warnsveld. In de uitnodigingsbrief stond een persoonlijke code waarmee inwoners zich konden aanmelden.

Aanmeldingen voor het Inwonerberaad

In totaal hebben 768 inwoners zich aangemeld voor het Inwonersberaad Zutphen & Warnsveld. Dit is een responsrate van bijna 8%. Het Inwonersberaad had plek voor 100 inwoners. Er waren dus meer aanmeldingen dan plekken, wat de mogelijkheid gaf voor een gewogen loting.

Gewogen loting

Om het Inwonersberaad een goede afspiegeling te laten zijn van de samenleving in gemeente Zutphen heeft een gewogen loting plaats gevonden. Als eerst is er gekeken naar de percentages omtrent geslacht, leeftijd, woonwijk en opleidingsniveau van inwoners die daadwerkelijk in gemeente Zutphen wonen. Dit is vertaald naar het gewenste aantal deelnemers in het Inwonersberaad Zutphen & Warnsveld. De aangemelde inwoners zijn willekeurig geloot en benaderd, rekening houdend met deze percentages. Zo vormden de kenmerken geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en woonwijk de selectiecriteria van het

Inwonersberaad Zutphen. De gewogen loting heeft plaatsgevonden volgens het lotingsdesign dat Moventem heeft ontwikkeld en ook bij andere beraden is ingezet.

Selectiecriteria: verdeling achtergrondkenmerken van het Inwonersberaad

Het is gelukt om een zo goede afspiegeling van de samenleving in gemeente Zutphen voor het Inwonersberaad in te loten middels de hierboven beschreven tweetrapsloting, waarbij de gestratificeerde steekproef de eerste stap was en de gewogen loting de tweede stap. Hieronder wordt dat per selectiecriteria toegelicht.

Geslacht

Er is een zeer goede verdeling op basis van geslacht. Volgens de statistieken van Zutphen en Warnsveld zou 49% een man moeten zijn en 51% een vrouw. Dit komt overeen met de verdeling in het Inwonersberaad.

Geslacht	Gemeente	Ingelote deelnemers
Man	49%	50%
Vrouw	51%	48%
Zeg ik liever niet	0%	2%
Ik identificeer mijzelf als:	0%	0%
Totaal	100%	100%

Leeftijd

Een zeer goede verdeling op basis van leeftijd. In de tabel hieronder is te zien wat de verdeling van leeftijd in Zutphen en

Warnsveld is en hoe deze verdeling eruit ziet in de gelote groep deelnemers.

Leeftijd	Gemeente	Ingelote deelnemers
16 t/m 24	12%	12%
25 t/m 34	13%	13%
35 t/m 44	13%	14%
45 t/m 54	17%	15%
55 t/m 64	18%	19%
65 t/m 74	17%	16%
> 75	10%	11%
Totaal	100%	100%

Opleidingsniveau

Een zeer goede verdeling over opleidingsniveau. Er waren in verhouding meer aanmeldingen van hoogopgeleide inwoners. Het is bij de loting gelukt om alle niveaus opgeleiden in te loten zodat er een goede verdeling is over opleidingsniveau.

Opleidingsniveau	Gemeente	Ingelote deelnemers
Laag	26%	25%
Middelbaar	37%	37%
Hoog	28%	34%
Niet bekend	9%	5%
Totaal	100%	100%

Wijk

Een goede verdeling van inwoners over de verschillende wijken in Zutphen en Warnsveld. Uit elke wijk is een goede vertegenwoordiging op basis van de daadwerkelijke verdeling van inwoners.

Wijk	Gemeente	Ingelote deelnemers
Centrum en Noorderhaven	15%	15%
De Hoven	5%	8%
Noordveen	10%	10%
Waterkwartier	20%	17%
Zuidwijken	13%	14%
Leesten	19%	20%
Warnsveld	17%	16%
Totaal	100%	100%

Controlevariabelen

Naast selectiecriteria zijn er vragen gesteld aan de inwoners die zich hebben aangemeld om te controleren of de ingelote deelnemers ook verschillen in houding over het onderwerp. Dit zijn de controlevariabelen: diversiteit is wel gecontroleerd op deze variabelen, maar er is niet op geselecteerd. De controlevariabelen voor het Inwonersberaad Zutphen en Warnsveld bestonden uit een drietal stelling om te kijken wat de houding van de ingelote deelnemers was ten opzichte van CO₂ reductie is. Ook hieruit blijkt dat er een diverse groep inwoners is ingeloot.

Deelnemersverloop

Bij de start van het Inwonersberaad waren 110 deelnemers ingeloot, om te kunnen starten met (het streefgetal) van ongeveer 100 deelnemers. Dit is gedaan omdat de ervaring leert dat er een aantal deelnemers zijn die zich al voordat het Inwonersberaad begint, afmelden. Voor de start van de eerste bijeenkomst hebben zich vijf deelnemers afgemeld in verband met ziekte, mantelzorg en andere privé omstandigheden. In onderstaande tabel zijn daarom 105 deelnemers in dit geval 100%. Daarnaast zijn er zes deelnemers die geen van de bijeenkomsten aanwezig zijn geweest. De achtergrondkenmerken van deze 11 inwoners zijn erg verschillend. Zij wonen in verschillende wijken, hebben een verschillend opleidingsniveau en verschillen ook in leeftijd. Het enige wat opvalt is dat het meer mannen zijn dan vrouwen. Verder is de verdeling van de achtergrondkenmerken van de deelnemers hierdoor niet veranderd.

De ervaring leert dat gedurende het Inwonersberaad er deelnemers afvallen door verschillende redenen. Dit is ook het geval in Zutphen & Warnsveld. We hebben alle deelnemers die zonder opgaaf van redenen niet aanwezig waren, gebeld om te vragen waarom zij afwezig waren en of zij er de volgende keer weer bij zijn. Redenen van afmelding waarom voornamelijk ziekte, andere verplichtingen of privé omstandigheden en bij enkele deelnemers hadden gebeurtenissen in de gemeentelijke politiek invloed op hun deelname. In de tabel staat het verloop in bijeenkomsten. De vijfde bijeenkomst was een schrijfafond waarvoor de deelnemers zelf konden bepalen of zij er bij wilden zijn of niet. Voor een facultatieve avond is het aantal van vierenvijftig hoog in vergelijking tot andere beraden.

Bijeenkomst	1	2	3	4	5	6
Aanwezige deelnemers	96	89	84	80	54	77

Aantal bijeenkomsten aanwezig	Aanwezige deelnemers
1 of meer bijeenkomsten aanwezig	99 (94%)
2 of meer bijeenkomsten aanwezig	94 (90%)
3 of meer bijeenkomsten aanwezig	88 (84%)
4 of meer bijeenkomsten aanwezig	84 (80%)
5 of meer bijeenkomsten aanwezig	73 (70%)
6 of meer bijeenkomsten aanwezig	40 (38%)

Uitgangspunten en randvoorwaarden

Voor de aanpak en opzet van het Inwonersberaad Zutphen & Warnsveld zijn de volgende uitgangspunten en te creëren randvoorwaarden gehanteerd:

- Het Inwonersberaad bestaat uit een gemengde groep Zutphenaren en Warnsvelders die is geloot uit de aanmeldingen en samen een zo goed mogelijke afspiegeling vormen van de Zutphense en Warnsveldse samenleving.
- Het Inwonersberaad bestaat uit vijf bijeenkomsten van een dag en een facultatieve schrijfafond, gedurende zeven maanden.
- Er is ingespeeld op het verschil in kennisniveau van deelnemers.
- Iedereen heeft een gelijke kans en een gelijke bijdrage aan het eindresultaat.

- Iedereen moet zich vrij en veilig kunnen voelen zijn of haar mening, twijfels of vragen uit te spreken.
- Er is een vertrouwenspersoon voor de deelnemers voor het geval zij zich niet veilig voelen en hierover in gesprek willen.
- Er is ruimte voor alle meningen en er wordt geluisterd naar alle meningen (mits zij respectvol zijn).
- Deelnemers doen mee als privépersoon, niet vanuit of namens (belangen)organisaties.
- De dialoog staat centraal, niet zozeer individuele meningen en standpunten. Dialoog is de basis en zal leiden tot zo groot mogelijk draagvlak en wederzijds begrip.
- Er is een besloten online omgeving waar informatie met de deelnemers kan worden gedeeld.
- We maken transparant welke input (documenten, video's, presentaties etc.) met het Inwonersberaad zijn gedeeld.
- We tolereren geen beïnvloeding van buitenaf en maken duidelijk waar informatie die van buitenaf met het Inwonersberaad wordt gedeeld vandaan komt.
- We houden tussentijds de "buitenwacht" op verzoek op de hoogte van het proces, maar niet van de inhoudelijke voortgang.

Onderzoek Saxion

De gemeenteraad heeft gevraagd om het Inwonersberaad te evalueren. Mede met het oog op de mogelijkheid om het instrument Inwonersberaad in de toekomst vaker in te zetten. Om dit op een zorgvuldige en onafhankelijke manier te doen is door de gemeente de samenwerking gezocht met Saxion. Het onderzoek wordt uitgevoerd door twee docent/onderzoekers van Saxion, waarbij ze worden ondersteund door studenten. De onderdelen van het onderzoek zijn:

- Kwantitatief onderzoek: 0- en 1-meting van een breed publiek via een flitspeiling

- Kwantitatief onderzoek: 0- en 1-meting van deelnemers uitgevraagd via een online formulier
- Kwalitatief: observaties tijdens en interviews en reflectiesessie na het beraad.

De docenten en studenten voeren de observaties en kwalitatief onderzoek uit, tijdens de bijeenkomsten van het Inwonersberaad. Naast observaties doen ook interviews en een reflectiesessie met een groep betrokkenen na afloop. Ze betrekken de kwantitatieve data ook in hun conclusie en eindrapport. De resultaten van deze evaluatie volgen in een apart document en zijn niet in deze rapportage opgenomen.

Opzet bijeenkomsten

Ons procesontwerp is hiervoor modelmatige weergegeven en is gebaseerd op een combinatie van elementen uit de methoden deep democracy, design thinking en appreciative inquiry. Ons model helpt ons bij de uitwerking van de bijeenkomsten. De stappen in het model gelden zowel voor het proces van het gehele Inwonersberaad, als voor de totstandkoming van de individuele adviezen. Bij iedere stap horen werkvormen die ervoor zorgen dat het doel van die stap wordt gerealiseerd. Echter, elk Inwonersberaad is voor ons maatwerk. Het procesontwerp en de werkvormen die we inzetten worden mede bepaald door de omvang van de deelnemersgroep, tijd en ruimtes die beschikbaar zijn en de inhoud.

We vragen na elke bijeenkomst feedback, zodat we kunnen blijven aanpassen. We zorgen daarbij voor een variatie aan werkvormen die aansluiten bij de verschillende achtergronden, leer- en communicatiestijlen en voorkeuren van deelnemers. Dat maakt

dat ieder Inwonersberaad wel een vergelijkbaar proces doorloopt, maar dat de invulling van de stappen telkens uniek is.

Bijeenkomst 1 | Kennismaken & afspraken

Resultaat van deze bijeenkomst:

- Feestelijke en positieve start
- Deelnemers hebben goed begrip van de vraag en waarom de gemeente dit aan hen vraagt
- Inzicht in waar het beraad wel of niet over gaat en in elkaars gedeelde zorgen en dromen
- Duidelijkheid bij de deelnemers over wat ze van het Inwonersberaad kunnen verwachten

Gelijk vanaf de start is er duidelijk gemaakt dat er ruimte is voor alle geluiden en behoeftes. Het is belangrijk dat tijdens deze eerste bijeenkomst de deelnemers voelen dat ieders mening gehoord mag worden. Daarom is er ook ruimte gegeven aan het verzoek van deelnemers om extra deskundigen met verschillende

meningen en standpunten. Deze waren aanwezig bij bijeenkomst twee.

Bijeenkomst 2 | Ontdekken & verdiepen

Resultaat van deze bijeenkomst:

- Op thematisch niveau zijn kansen, dilemma's en botsende belangen in beeld
- Deelnemers hebben de basis voor adviezen gevormd; waarop men zich moet en wil richten

De tweede bijeenkomst staat in het teken van een brede verkenning en goed geïnformeerd worden. Waar gaat het bij de verschillende thema's nu echt om? Wat is belangrijk, waar zitten de lastige afwegingen, dilemma's en botsende belangen? Echt verdiepen dus op de thema's die in de eerste bijeenkomst zijn gekozen. We hebben gekozen voor gesprekken deskundigen, maar ook voor excursies en een klimaatspel. Zo was er voor elke leerstijl een manier om kennis te vergroten. Voor een overzicht van alle deskundigen verwijzen we graag naar bijlage 2.

Bijeenkomst 3 | Dilemma's & botsende belangen

Resultaat van deze bijeenkomst:

- Thema's en subthema's van de adviezen bepaald
- Selectie / prioritering van adviesonderwerpen met aandachtspunten bepaald

Op verzoek van de deelnemers zijn er in de ochtend aanvullende deskundigen uitgenodigd over onderwerpen waarover zij graag nog meer informatie wilden. Ook het klimaatspel wordt op verzoek in de ochtend nogmaals aangeboden. In de middag komen de deelnemers door deliberatie tot thema's en onderwerpen waarover ze adviezen willen schrijven.

Bijeenkomst 4 | Verwonderen & delibereren

Resultaat van deze bijeenkomst:

- 1e conceptadviezen zijn gereed
- Afspraken over: tekstuele verbetering en feedback conceptadviezen, stemprocedure en hoe adviezen op te nemen rapport
- Verkenner geven advies aan de groep

De adviezen komen in een digitaal format, doordat de deelnemers in veel kleine groepen, met laptop werken. Er is een kans om aan meerdere adviezen te werken en om een reactie te geven op de adviezen. Een groep deelnemers gaat als verkenner langs de adviezen om dubbele tekst er uit te halen en zij gaan ook op zoek naar de rode draad in alle adviezen. Dit wordt aan het eind van de dag teruggekoppeld en zal de basis worden voor de inleiding. Er wordt bepaald door de deelnemers zelf, hoe ze willen stemmen in de laatste bijeenkomst.

Bijeenkomst 5 | Aanscherpen & verduidelijken

Resultaat van deze bijeenkomst:

- Feedback gemeente en/of derde verwerkt, onderbouwing verbeterd, teksten aangescherpt, doublures verwijderd
- Nieuwe versie conceptadviezen, met zichtbare wijzigingen, gereed

Dit is een facultatieve schrijfavond. Alle deelnemers hebben via de mail en online omgeving de reactie van Arcadis en de gemeente op hun conceptadviezen kunnen zien. Gedurende deze avond maken 54 deelnemers voorstellen voor aanpassingen van de conceptadviezen op basis van de feedback. Zo, dat de hele groep in de laatste bijeenkomst dit kan aanpassen.

Bijeenkomst 6 | Beoordelen & stemmen

Resultaat van deze bijeenkomst:

- Definitieve adviezen (afgemaakt o.b.v. feedback gemeente en/of derde)
- Stemuitslag met aangenomen en afgewezen adviezen
- Overhandiging van het adviesrapport aan de wethouder

Na de laatste aanpassingen in de ochtend zijn de adviezen definitief. De deelnemers krijgen de tijd om op hun manier rustig de adviezen door te lezen en stemmen daarna over de adviezen. Dit doen ze op de manier zoals ze zelf bepaald hebben. Er is een feestelijke afsluiting, met trotse deelnemers. In het volgende hoofdstuk: 'Verslagen bijeenkomsten' zijn de complete verslagen te lezen die ook gedeeld zijn met de deelnemers na elke bijeenkomst.

Verslagen bijeenkomsten

Bijeenkomst 1

Kennismaken

Op dinsdag avond 18 februari druppelen de deelnemers binnen in de Technieklfabriek. Op een indrukwekkende locatie in de nieuwste wijk van Zutphen, Noorderhaven. Bij de garderobe en aan het buffet vinden de eerste ontmoetingen plaats tussen de deelnemers. De groep is divers, verschillende leeftijden en uit elke wijk is wel iemand te vinden.

Welkom

De dagvoorzitter van het Inwonersberaad is Noortje Schuddebeurs, zij heet iedereen persoonlijk welkom bij binnenkomst door met alle deelnemers een praatje te maken. Na een bordje stampot opent Karin samen met Noortje de eerste bijeenkomst van het Inwonersberaad. Ze heetten alle deelnemers nogmaals welkom, stellen zichzelf voor en vertellen wat we gaan doen vandaag. Door middel van een inspirerend filmpje laten ze zien hoe mensen kunnen verschillen, maar tegelijk ook overeenkomsten kunnen hebben. Dit geldt hetzelfde voor de groep deelnemers van het Inwonersberaad. Noortje nodigt de mensen dan ook uit om met elkaar in gesprek te gaan over de verschillen die er zijn en niet elkaar proberen te overtuigen. De wethouder Sjoerd Wannet legt vervolgens de opdracht aan het Inwonersberaad uit en vertelt hoe de opdracht tot stand is gekomen. Hij is heel erg blij dat dit proces van start gaat en is nu al heel benieuwd naar de uitkomsten. De wethouder wenst de deelnemers heel veel succes en laat de deelnemers vervolgens achter om zonder hem aan de slag te kunnen gaan! Dan vraagt Noortje aan de deelnemers om hun naam op een vlaggetje die op tafel ligt te schrijven, de vlaggetjes worden met een touwtje aan elkaar gemaakt. Hierdoor leren deelnemers elkaar meteen beter kennen.

Proces

Karin legt de deelnemers uit wat een Inwonersberaad inhoudt. Hoe is deze groep tot stand gekomen en wat wordt er van hun verwacht? Uit een groep van 768 aanmeldingen is de groep van 100 deelnemers van het Inwonersberaad ontstaan. Deze groep is divers op het gebied van geslacht, leeftijd, wijk en opleidingsniveau. Het is leuk om te zien dat alle deelnemers verspreid over de zaal zitten en met elkaar in gesprek komen. De opdracht voor het Inwonersberaad gaan we samen in 6 bijeenkomsten uitvoeren. Karin vertelt wat het doel is van elke bijeenkomst en welke spelregels er zijn. Moventem zal als onafhankelijke partij tijdens het Inwonersberaad de deelnemers helpen om de opdracht te kunnen uitvoeren. Er is ook een vertrouwenspersoon, die zichzelf voorstelt in een filmpje.

Mini-colleges

Na een kleine koffie pauze neemt Margot Ribberink, bekend van het RTL weer, ons mee in het onderwerp Klimaat. Wat is de huidige situatie van het klimaat, welke maatregelen worden er al genomen en wat kunnen we doen? Door middel van voorbeelden neemt Margot ons mee. Daarbij is gedrag ook een belangrijk aspect, inwonersinitiatieven zijn inspirerend en motiverend voor anderen. Na dit interessante, maar confronterende verhaal van Margot komt Cyriel Prinsen van de gemeente Zutphen naar voren om ons het Zutphense verhaal te vertellen. Welke rol heeft de gemeente in het klimaatakkoord? Wat is de huidige situatie van de CO₂ reductie in Zutphen en wat zijn de huidige maatregelen en doelstelling per thema. De thema's die Cyriel noemt, zijn dezelfde thema's die in het startdocument genoemd zijn: circulariteit, elektriciteit, gedrag en spullen, rechtvaardige transitie, rol van bedrijven, verkeer en vervoer, voedsel en warmte.

Aan de slag in groepjes

Met veel informatie op zak zoeken de deelnemers hun groepje op om samen verder te praten over het onderwerp. De gespreksbegeleider zorgt ervoor dat iedereen aan het woord komt en dat iedereen zijn zorgen en ideeën kan delen. De verschillende spelregels van het Inwonersberaad worden besproken en er wordt gekeken of de deelnemers nog aanvullingen hebben. Zodat alle deelnemers het eens zijn met de spelregels voor de bijeenkomsten van het Inwonersberaad.

Afspraken over spelregels

Als de groepjes uitgepraat zijn staat er in de grote zaal een kring met stoelen klaar waar iedereen op kan plaatsnemen. Noortje haalt wat ervaringen uit de zaal op. Daarna laat Karin de toevoegingen op de spelregels zien en licht ze toe. Er komen een aantal vragen over en er wordt nog een aanpassing gedaan, maar uiteindelijk zijn alle deelnemers akkoord.

Posters in de hal

Aan het eind van de bijeenkomst hangen er informatie posters over de verschillende thema's. Alle deelnemers hebben 5 rode stickers gekregen om te verdelen over de posters met het voor hun belangrijkste onderwerp. Ook is er een poster met de vraag van welke deskundigen of specifieke organisatie de deelnemers informatie willen ontvangen. Hieruit kan de organisatie opmaken welke onderwerpen de deelnemers belangrijk vinden en welke deskundigen de organisatie moet benaderen voor de volgende bijeenkomsten.

Volgende keer

In de tweede bijeenkomst wordt er nog meer informatie gedeeld over het onderwerp door verschillende deskundigen. In meerdere rondes kunnen deelnemers kiezen over welk onderwerpen ze meer te weten willen komen. Daar is de mogelijkheid om het

onderwerp vanuit verschillende perspectieven te bekijken. Aan het eind van de volgende bijeenkomst hebben we dan het eerste beeld van de problemen, kansen en botsende belangen in beeld gebracht.

Beoordeling

Na de eerste bijeenkomst hebben we de deelnemers gevraagd wat zij vonden van de inhoud, de organisatie en de locatie. De inhoud van de bijeenkomst is beoordeeld met een 7,6, de organisatie is beoordeeld met een 7,9 en de locatie met een 6,6.

Bijeenkomst 2

Inloop

Dit keer was er een warm welkom bij de TechniekFabriek voor de deelnemers. Er was duidelijk iets aan de temperatuur gedaan. De dagvoorzitter van het Inwonersberaad, Noortje, heet iedereen persoonlijk welkom bij binnenkomst. Iedereen neemt een kopje koffie, thee en een heerlijke koek gemaakt door Trajectum. De slingers van de vorige keer zijn opgehangen en we hebben er zin in.

Welkom

We kijken even terug op de vorige keer en Karin laat zien wat er tussen de vorige bijeenkomst en deze allemaal is gedaan. In veel verschillende groepjes tijdens de eerste bijeenkomst was gedragsverandering een onderwerp. Daarom geeft Liza Luesink van Duwtje een kort mini college over gedrag en hoe je dit kan veranderen. Met een kleine test ondervinden we zelf hoe ons gedrag beïnvloed kan worden. Daarna legt Karin uit wat we vandaag gaan doen.

Kennis, kennis en delen van kennis.

De hele dag staat in het teken van kennisdelen. Iedereen verdeelt zich over de verschillende deskundigen. We krijgen kennis over

mogelijkheden om elektriciteit op te wekken, over wetenschappelijke onderbouwing, over besparen, beter omgaan met spullen, voedsel en nog veel meer. Er wordt druk geschreven op onze spiekbriefjes. Na twee rondes is er lunch en tijd om bij te praten. Na de lunch is er nog een ronde met deskundigen. Om twee uur delen we onze kennis en wordt er veel gepraat. Sommige deelnemers hebben al een duidelijk beeld van een advies dat ze graag zouden schrijven. Andere deelnemers hebben vooral nog veel vragen.

Wat worden de adviezen?

In de volgende bijeenkomst gaan we aan de slag met het schrijven van adviezen. Maar nu mogen we alvast nadenken over de eerste richting voor de adviezen. Wat zijn de belangrijkste onderwerpen waar we een advies over willen schrijven? Waarom vinden we dit belangrijk? En wat hebben we geleerd vandaag? Dit zetten we allemaal op posters. De volgende keer is dit het startpunt voor het schrijven van de adviezen.

Afsluiting

Noortje sluit de dag af en Karin geeft een doorkijkje naar de volgende keer. Er zijn nog wat onderwerpen die deze keer niet aan bod komen zoals groen, kernenergie en windmolens. Daarvoor zoeken we deskundigen voor de volgende keer. Met een hoofd vol kennis en informatie is iedereen nu wel toe aan weekend.

Namens de organisatie

We hadden een heel vol programma om iedereen zoveel mogelijk kennis te kunnen bieden. We sluiten met een goed gevoel af. We merken dat we naar het moment toewerken waarop het inwonersberaad belangen af gaat wegen. We kijken uit naar de volgende keer als er nagedacht wordt over het advies. Tot dan!

Beoordeling

Na de tweede bijeenkomst is er bij de deelnemers uitgevraagd wat zij vonden van de inhoud, de organisatie en de locatie van de bijeenkomst. De inhoud van de bijeenkomst is beoordeeld met een 7,5, de organisatie is beoordeeld met een 8,2 en de locatie met een 7,9. Dit is een stijging ten opzichte van bijeenkomst 1.

Bijeenkomst 3

Inloop

Bij binnenkomst krijgt iedereen niet alleen een naamkaartje, maar ook een mok. Met je eigen naam erop, zodat het hergebruik wat makkelijker wordt. De dagvoorzitter Noortje is er deze keer niet bij en in plaats daarvan wordt iedereen welkom geheten door Katrien. Iedereen neemt een kopje koffie, thee en een heerlijke koek gemaakt door Trajectum. Veel deelnemers herkennen elkaar en praten weer bij.

Welkom

We blikken even terug op de vorige keer en Karin legt uit wat een goed advies is. Er zijn wat deelnemers die zich zorgen maken over artikelen die in de krant komen. Daniëlle Rap, projectleider van de gemeente legt uit waarom ze hier niet op reageren. Omdat er deze derde bijeenkomst veel keus is in activiteiten, vertelt Karin wat meer over de verschillende mogelijkheden.

Excursie, kennis en een spel

De ochtend staat nog in het teken van kennis ophalen. Er gaat een groep op de fiets naar 2Switch, voor informatie over de kringloop en ook de verwerking van Circulus. Een andere groep gaat met de bus mee naar Hengelo GLD, waar ze een zonnepark bezoeken die gecombineerd wordt met een wandelgebied en natuur. De andere deelnemers blijven in de TechniekFabriek om te luisteren naar deskundigen en om vragen te stellen. Een groep deelnemers speelt een spel waarmee ze een heel goed inzicht krijgen in de

ruimte van Zutphen en Warnsveld en de mogelijkheden die er zijn voor energieopwekking. Om 12.30 uur lunchen de deelnemers samen en delen ze alle verhalen.

Naar adviezen

Na de lunch wordt het tijd om keuzes te maken en te beslissen welke adviezen we belangrijk vinden. We nemen de tijd om de eerste adviezen op papier te krijgen. Na een korte pauze gaan iedereen naar een ander thema om te kijken wat de vorige groep heeft gedaan en om aan te vullen waar zij zijn gebleven.

Afsluiting

Er is veel gedaan en we hebben flink na moeten denken over de adviezen die we willen geven. We horen nog wat we de volgende keer gaan doen en gaan dan lekker naar huis, het mooie weer in.

Namens de organisatie

Het was een dag waarop jullie als deelnemers alle informatie omzetten naar de eerste adviezen. Jullie hebben dat heel goed

gedaan! Wij gaan nadenken over de volgende bijeenkomst en hoe jullie de adviezen nog verder kunnen uitwerken. Tot dan!

Beoordeling

Na de derde bijeenkomst is er bij de deelnemers uitgevraagd wat zij vonden van de inhoud en de organisatie van de bijeenkomst. De inhoud van de bijeenkomst is beoordeelt met een 7,5 en de organisatie is beoordeelt met een 8,0.

Bijeenkomst 4

Inloop

Op een warme lente ochtend druppelen de deelnemers binnen voor de vierde bijeenkomst bij de Technieklab. Ook Noortje is weer aanwezig en heet iedereen welkom, ze is goed op weg om alle namen te onthouden. Nadat iedereen met een kopje koffie heeft bijgepraat met elkaar kan de bijeenkomst beginnen.

Welkom

Noortje start de bijeenkomst met het herhalen van een aantal belangrijke principes over het maken van de adviezen en het opzoeken van verschillende meningen. Het koetje wordt als voorbeeld gegeven: wees nieuwsgierig naar elkaar! Het nieuws over een nieuwe opvanglocatie voor vluchtelingen in Zutphen werd ter sprake gebracht en hier is even bij stilgestaan. Vervolgens vertelt Karin wat de organisatie heeft gedaan met de resultaten van de volgende bijeenkomst en wat er op de agenda staat vandaag. Vandaag zijn er extra rollen die verdeeld moeten worden. Er gaat een groepje verkenners aan de slag die op zoek gaat naar de rode draden en tegenstrijdigheden. Ook moet er een groepje na de lunch een voorstel maken over hoe we op de laatste bijeenkomst gaan stemmen.

In gesprek met Yara

Er is een groepje deelnemers op bezoek geweest bij Yara in het gemeentehuis voor een verdiepende sessie over opwek. Zij geven een terugkoppeling over het gesprek. Vol energie en enthousiasme delen ze belangrijkste bespreekpunten. De notitie met kaders Programma Energietransitie is één punt dat wordt aangestipt. 'Wat vinden we als Inwonersberaad daarvan en hebben we misschien nog aanvullingen?'. De rest van de conclusies van de groep vind je terug in de presentatie op de online omgeving.

Wereldcafé en reacties verwerken

Na de gezamenlijke starten we in de centrale hal. We bekijken de posters met de adviezen bekijken en reageren hierop. In kleine groepjes bespreken we aan tafel wat er op de poster staat en met behulp van de spaarkaat beoordelen we de posters. Op post-its schrijven we de tips en tops waar de volgende groep weer mee verder kan. Na twee rondes wereldcafé gaan we in groepjes naar de verschillende ruimtes. Elk thema heeft een ruimte. Daar worden de posters met feedback en post-its besproken. De deelnemers verbeteren de adviezen en zetten ze in de laptop. Naast het werken aan de adviezen is het ook mogelijk om het spel opnieuw te spelen. We merken dat er veel animo is en er leuke gesprekken uit voort komen.

Voorlopige stemming

Na de lunch gaan we peilend stemmen. Dit is de voorlopige stemming op de adviezen die er liggen. Karin leest elk advies helemaal voor en herhaalt vervolgens het advies. Alle deelnemers kunnen hun stem uitbrengen door een rode of een groene kaart omhoog te steken. Noortje geeft daarna een deelnemer met een groene stem en een iemand met een rode stem het woord. Iedereen krijgt hierdoor een beter overzicht welke adviezen er

allemaal zijn en waar er nog wat verbeteringen nodig zijn, al was het wel een lange zit.

Adviezen aanscherpen

Na het peilend stemmen gaan we opnieuw in groepjes achter de laptop aan de slag. De gespreksbegeleiders hebben meegeschreven met de opmerkingen van de rode en groene stemmers. Deze opmerkingen worden besproken in het groepje en waar kan wordt het advies verbeterd terwijl deelnemers achter de laptop zitten.

Afsluiting

Tijdens de afsluiting hebben de verkenner een korte samenvatting gegeven van wat hun is opgevallen. Veel adviezen gaan over het veranderen van gedrag en 'groen' lijkt een rode draad in de adviezen. Een belangrijk punt wat naar voren kwam is dat er op dit moment nog geen advies is over windenergie. De groep heeft hierover gestemd en met grote meerderheid is er besloten dat er een advies moet komen over windenergie. We gaan hier op de schrijfavond op 2 juni mee aan de slag. Het stemgroepje heeft voorgesteld, hoe we de laatste bijeenkomst gaan stemmen. Dit voorstel is ook aangenomen.

Namens de organisatie

De deelnemers hebben door de bijeenkomst een beter beeld gekregen van de adviezen waardoor ze nog beter aangescherpt kunnen worden. Op de schrijfavond gaan we verder aan de slag met het aanscherpen van de adviezen en met het verwerken van de reacties van de gemeente.

Beoordeling

Na de vierde bijeenkomst is er bij de deelnemers uitgevraagd wat zij vonden van de inhoud en de organisatie van de bijeenkomst. De inhoud van de bijeenkomst is beoordeelt met een 7,9 en de organisatie is beoordeelt met een 8,4.

Bijeenkomst 5

Inloop & Welkom

Voor de schrijfavond kwamen op maandagavond juni ongeveer deelnemers bij elkaar in de TechniekFabriek. Deze avond is niet verplicht. De deelnemers kunnen de reacties van de gemeente en Arcadis op de adviezen verwerken. In een korte inleiding vertelt Karin wat de bedoeling is van de avond. Ze blikt kort terug op de vorige bijeenkomst en herhaalt de conclusies van de verkenner.

Nieuw advies: windenergie

De verkenner gaven aan dat ze een advies over windenergie missen. Jullie stemden aan het eind van vorige bijeenkomst dat daar wel een advies over moet komen. Met iedereen die aanwezig is maken jullie een start met het advies. Karin vraagt wie een idee heeft voor dit advies? Verschillende deelnemers delen hun ideeën. Andere deelnemers kunnen aangeven of ze het daarmee eens zijn, door achter de sprekende deelnemer te staan. Gespreksbegeleider Stefan schrijft mee. Daarna gaat een klein groepje aan de slag om het advies in de laptop te zetten.

Adviezen aanscherpen

Alle deelnemers verdelen zich over de adviezen zodat in 2 rondes alle adviezen zijn aangescherpt. Deelnemers kijken in kleine groepjes naar de reacties van de gemeente en Arcadis. Een gespreksbegeleider begeleidt dit. Samen verwerken ze de reactie in de adviezen, zonder dat de inhoud van het advies verandert. Het voorstel voor de gewijzigde adviezen bespreken jullie op 14 juni met zijn allen. Sommige groepjes besloten dat er een nieuw advies moest komen: advies 1.5a, 1.5b en advies 1.6 is nieuw. Advies 6.3 is samengevoegd met advies in advies 4.1 en advies 6.2 is samengevoegd in advies 2.1. Alle adviezen met wijzigingen staan op de online omgeving. We hebben maandag afgesproken dat de organisatie een spellingscheck doet. Dat is ook gebeurd. Kromme zinnen pasten we niet aan.

Namens de organisatie

Er is keihard gewerkt en de sfeer was goed! We hebben zin om op 14 juni met jullie de adviezen af te ronden, te gaan stemmen en ze dan aan te bieden aan de wethouder.

Beoordeling

Omdat niet de hele groep deelnemers aanwezig was bij de schrijfavond hebben we niet om een beoordeling gevraagd.

Bijeenkomst 6

Inloop

Het is een warme dag vandaag op deze laatste bijeenkomst van het Inwonersberaad. Iedereen loopt binnen en het voelt vertrouwd.

Welkom

Noortje en Karin openen de bijeenkomst. We laten zien wat er is gebeurd op 2 juni voor alle deelnemers die er niet bij waren en frissen weer even op. We gaan een spannende en leuke dag tegemoet, waar nog even gewerkt wordt en waar we samen feestelijk gaan afronden.

Terugblik 2 juni

Op 2 juni gingen 55 deelnemers aan de slag met de reactie van de gemeente op de adviezen. Daarnaast was er ook een reactie van Arcadis, een onafhankelijk bureau, die heeft gekeken of de adviezen ook echt effect zullen hebben. Met die reacties zijn de adviezen verbeterd. De wijzigingen zijn nog zichtbaar, zodat we er vandaag mee verder kunnen.

Twee rondes

Aan alle adviezen wordt een uur gewerkt om ze af te maken. Het is fijn dat er wat meer tijd is om te overleggen. Sommige adviezen worden samengevoegd en de aanpassingen worden grotendeels

overgenomen. Het groepje van de inleiding heeft iets langer nodig en kan nog twee uur aan de inleiding schrijven. Dan is alles af! De tekenaar bezoekt de groepjes en doet alvast wat inspiratie op voor de afsluiting van de dag.

Rustig lezen

Tijdens de lunch werkt de organisatie hard, om de definitieve adviezen samen te voegen tot één document. Zo, dat iedereen na de lunch alle adviezen nog eens rustig door kan lezen. Dat kan op de telefoon, op een laptop en ook op papier. Met een vragenlijst kunnen de deelnemers aangeven welk adviezen zij belangrijk vinden. Tijdens het lezen was er ook even verkoeling door een ijsje.

Stemmen

En dan gaat het echt beginnen. Alle adviezen worden voorgelezen en op het scherm ziet iedereen ook waarom dit advies belangrijk volgens de deelnemers die er aan werkten. Je kunt een speld horen vallen. Iedereen voelt dat dit een belangrijk moment is. We stemmen met Mentimeter, zodat de stemuitslag gelijk zichtbaar is als iedereen zijn stem heeft ingediend. Van de 30 adviezen halen 25 adviezen de grens van 60%. Deze adviezen komen in het rapport. De niet aangenomen adviezen komen in de bijlage. Tussen het stemmen door, in een korte pauze, doet Noortje de grote namentest. Ze noemt iedere deelnemer bij naam en kent de naam van iedereen!

Overhandiging

Jullie werk zit erop! De adviezen zijn af en jullie hebben gestemd. De wethouder Sjoerd Wannet, komt naar voren om symbolisch de vraag weer terug te nemen. Op 18 februari kregen jullie de vraag van hem overhandigd. Nu na dagen hard werk, kan hij de 25 aangenomen adviezen in ontvangst nemen. Hij vraagt hoe de deelnemers het hebben ervaren en is erg nieuwsgierig naar de adviezen.

Herman Roozen en borrel

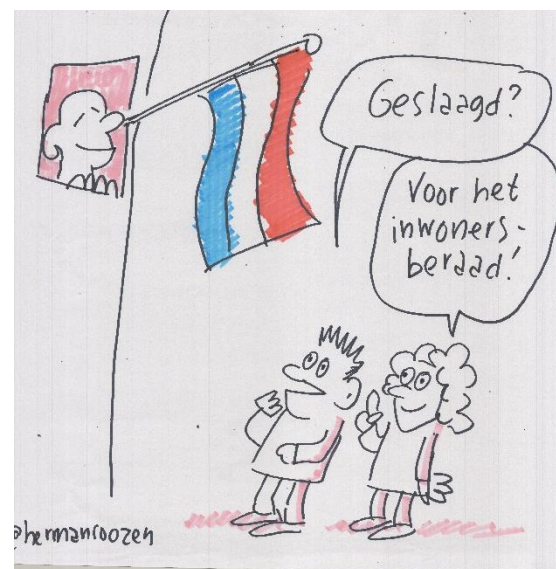
Tijdens deze laatste bijeenkomst heeft cartoonist Herman Roozen een heel pak cartoons gemaakt. Hij laat deze op een grappige manier aan ons zien. Tot slot is er een borrel voor iedereen die dit wil om samen dit mooie Inwonersberaad af te sluiten.

Namens de organisatie

We vonden het een eer om met jullie te mogen werken aan de adviezen. De gesprekken waren niet altijd makkelijk, maar meestal wel vanuit respect voor elkaar. Het resultaat mag er zijn. Duidelijke adviezen, waar de gemeente mee aan de slag kan.

Beoordeling

Na de laatste bijeenkomst is er bij de deelnemers uitgevraagd wat zij vonden van de inhoud en de organisatie van de bijeenkomst. De inhoud van de bijeenkomst is beoordeeld met een 8,3 en de organisatie is beoordeeld met een 8,7.

Tussen de bijeenkomsten door

Tussen de bijeenkomsten door zijn deelnemers per e-mail op de hoogte gehouden van het proces en is er middels korte peilingen gevraagd naar hun behoeften. Daarnaast zijn de relevante documenten per bijeenkomst op een online omgeving geplaatst, waar alleen deelnemers van het Burgerberaad Drenthe toegang tot hadden. Deze besloten online omgeving is gebruikt om aan de adviezen te werken en om informatie te delen. Een overzicht van de documenten op de online omgeving staat in bijlage 3.

Bijeenkomsten op maat

Na afloop van elke bijeenkomst vulden deelnemers een vragenlijst in. In deze vragenlijst werd onder andere gevraagd wat er de volgende bijeenkomsten beter kon. Zo konden de bijeenkomsten op maat, passend bij de wensen van de deelnemers, worden georganiseerd.

Bijlage 1: Afgewezen adviezen

Onderwerp 1: Energie en Opwek

Advies 1.5b | Afgewezen met 73% van de stemmen

Wat is ons advies?

Zet geen windmolens in voor CO₂ reductie.

Hoe willen we dit bereiken?

Kijken naar alternatieven zoals Thorium reactor (schone energieopwekking, minimale vervuiling)

Waarom vinden we dit belangrijk?

- De gemeente heeft als ambitie om met 10.000 inwoners te groeien waardoor de overlast voor inwoners zal toenemen.
- Meer plek voor inwoners is minder plek voor windmolens.
- Windmolens zijn door gebruikte materialen milieuvervuilend en niet diervriendelijk.
- De gebruikte materialen zijn niet recyclebaar.

Advies 1.5c | Afgewezen met 56% van de stemmen

Wat is ons advies?

De gemeente laat de positieve kanten van windenergie en windmolenparken zien door middel van een kunstzinnig educatie- en inspiratiecentrum.

Hoe willen we dit bereiken?

- Betrek kunstenaars bij de opzet van een windmolenpark zodat ze mooi of spannend in het landschap past.
- Bouw een educatie- en inspiratiecentrum over duurzaamheid in een windmolenpark voor scholen en gewone burgers, waar

je de verduurzamingsmiddelen kunt bekijken/ervaren. Hier kan ook het klimaatspel gespeeld worden, bijvoorbeeld met schoolklassen. We zien dit als aanvulling op de techniekfabriek en ZE.

- Betrek de techniekfabriek, kunstenaars en ZE bij de opzet van het centrum.
- Gebruik het centrum ook als leslocatie voor kunstenaars en andere partijen zodat het financieel haalbaar is.
- Maak het interessant voor jongeren door middel van aansprekbare cursussen

Hoe willen we dit bereiken?

- Betrek kunstenaars bij de opzet van een windmolenpark zodat ze mooi of spannend in het landschap past.
- Bouw een educatie- en inspiratiecentrum over duurzaamheid in een windmolenpark voor scholen en gewone burgers, waar je de verduurzamingsmiddelen kunt bekijken/ervaren. Hier kan ook het klimaatspel gespeeld worden, bijvoorbeeld met schoolklassen. We zien dit als aanvulling op de techniekfabriek en ZE.
- Betrek de techniekfabriek, kunstenaars en ZE bij de opzet van het centrum.
- Gebruik het centrum ook als leslocatie voor kunstenaars en andere partijen zodat het financieel haalbaar is.
- Maak het interessant voor jongeren door middel van aansprekbare cursussen

Onderwerp 3: Mobiliteit

Advies 3.2 | Afgewezen met 42% van de stemmen

Wat is ons advies?

De gemeente stimuleert deelvervoer en het delen van vervoermiddelen.

Hoe willen we dit bereiken?

- Meer plekken voor deelvervoer (bakfiets, (elektrische) auto, fiets, scooter).
- Divers aanbod van type vervoer (kleine auto's, gezinsauto's, etc).
- De gemeente gaat actief kijken in de wijken waar deelvervoer mogelijk en wenselijk is, om dit toegankelijk te maken voor iedereen.
- De gemeente informeert bewoners over de mogelijkheid en het gebruik van deelvervoer; licht de eenvoud toe. Maak een loket voor fysiek contact i.p.v. alleen een app (dit voor mensen die digibeet zijn). Dit loket kan ook ondersteunen bij vragen over het gebruik, schade etc.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Omdat deelvervoer bijdraagt aan CO2 reductie.

Onderwerp 5: Informatie en Communicatie

Advies 5.3 | Afgewezen met 41% van de stemmen

Wat is ons advies?

Wij adviseren de gemeente om per wijk een klankbordgroep te organiseren die meedenkt over duurzaamheid.

Hoe willen we dit bereiken?

Per wijk organiseert de gemeente een klankbordgroep. De deelnemers van het Inwonersberaad wordt gevraagd of zij hieraan deel willen nemen. De klankbordgroep functioneert als schakel tussen de inwoners en de gemeente, hierbij maken ze gebruik van bestaande communicatiemiddelen (wijkcentra, buurtkrant). De klankbordgroep voorziet inwoners van informatie en de gemeente van adviezen.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Laagdrempelige benadering vergroot het begrip en participatie van de inwoners voor de noodzaak van de maatregelen gericht op CO2-reductie in de wijk.

Onderwerp 6: Gedragsverandering

Advies 6.3 | Afgewezen met 41% van de stemmen

Wat is ons advies?

Het ENERGIESpel van gemeente Zutphen uitgeven en ter beschikking stellen aan inwoners.

Hoe willen we dit bereiken?

Door het spel binnen gezinnen, scholen en buurthuizen te spelen treedt bewustwording op, door de discussie met elkaar aan te gaan. De gemeente zoekt een partner die het spel professioneel en ludiek kan maken. Denk aan bijvoorbeeld Ravensburger voor de ontwikkeling en toevoeging. Wij denken dit te bereiken door het spel op scholen uit te geven (wat vast onderdeel van onderwijs wordt), uitgifte bij de plaatselijke bibliotheek en bij Zutphen Energie iemand plaatsen die dit spel snel eigen kan maken. Inwoners die bij ZE komen kunnen dan het spel onder begeleiding spelen. We stellen ook voor om van dit spel een digitale variant te maken. Ook het ENERGIESpel beschikbaar stellen aan de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) die het kunnen ontwikkelen voor de eigen leden. Voor een bredere bewustwording zou het spel ook gespeeld kunnen worden in andere gemeenteraden. We stellen tot slot voor onze gemeenteraad eerst het ENERGIESpel te laten spelen en daarna over te dragen aan de VNG. Een idee kan nog zijn dat de gemeente bij iedere geboorteaangifte van dit spel ter beschikking stelt aan hun inwoners en aan nieuwe inwoners.

Waarom vinden we dit belangrijk?

Door het ENERGIESpel te spelen, word je je bewust van de keuzes die de gemeente moet maken. Hierdoor wordt elk individu zich bewust van de mogelijkheden en beperkingen die eigenlijk genomen moeten worden voor het plaatsen van zonnepanelen, windmolens en bebouwing. Met als uiteindelijk doel het

verminderen van CO₂. Door deze bewustwording kan dit leiden tot vermindering van energieverbruik. Minder aanschaf van elektrische apparaten kan hier het gevolg van zijn. Dus consuminderen. Wij stellen ook voor om bij de ontwikkeling rekening te houden met nieuwe en onbekende energie systemen, die zowel duurzaam als hernieuwbaar zijn. Kijkend naar 2050.

Bijlage 2: Bijdrage deskundigen

De volgende deskundigen waren voor de deelnemers beschikbaar in de tweede, derde en vierde bijeenkomst. Zij waren fysiek of digitaal beschikbaar. Ook zijn er 2 excursies geweest naar kringloopwinkel 2Switch en naar Solarpark de Kwekerij.

Thema	Organisatie
Circulariteit	Gemeente Zutphen
Circulariteit	Circulus
Circulariteit	2Switch
Elektriciteit - Net	ZutphenEnergie
Elektriciteit - Opwek	ZutphenEnergie
Elektriciteit - Opwek / Net	Gemeente Zutphen
Energie Spel	Gemeente Zutphen
Gedrag & spullen - Besparen	ZutphenEnergie
Gedrag & spullen - Emotie	Stichting Klimaatpsychologie
Gedragsverandering	Stichting Klimaatpsychologie
Groen en leefbaarheid	Gemeente Zutphen
Mobiliteit	Fietzersbond
Mobiliteit	Arriva
Opwek - Kernenergie	Universiteit Utrecht
Opwek - Windmolens	ZutphenEnergie
Opwek - Zon en Water	Gemeente Zutphen
Opwek - Zonneparken	Solarpark de Kwekerij

Rechtvaardige/ eerlijke transitie	Perspectief
Rechtvaardige/ eerlijke transitie	AGEM
Rechtvaardige/ eerlijke transitie	Gemeente Zutphen
Rol van bedrijven	Omgevingsdienst Achterhoek
Visie van Clintel	Clintel
Voedsel	Zutphen Biostad
Warmte	Gemeente Zutphen
Warmte	Wooncorporatie Ieder1

Bijlage 3: Overzicht van gedeelde informatie

Leeswijzer OneDrive

In de map 'Algemeen' vind je de volgende informatie:

Map: Ingezonden informatie door gemeente Zutphen. In deze map staat informatie die gemeente Zutphen heeft ingezonden.

Hier staan de volgende documenten:

- Vertrouwenspersoon
- Programma Binnenstad Zutphen 2024 – 2026
- Startdocument Inwonersberaad

Map: Ingezonden informatie van deelnemers. Als we informatie ontvangen van deelnemers dan plaatsen we dit hier.

Hier staan de volgende documenten:

- Visie na bijeenkomst 1
- Gedragswetenschapper Reint Jan Renes

Map: Ingezonden informatie van deskundigen en belangengroepen. Als deskundigen of belangengroepen informatie opsturen, dan plaatsen we dit hier.

Hier staan de volgende documenten:

- Programma Binnenstad Zutphen 2024-2025
- Bijlage 1 m- Kaderstellende notitie
- Memo Zonnepanelen op daken
- Regionale Energie Strategie
- Startdocument Inwonerberaad Zutphen & Warnsveld

- Vertrouwenspersoon

In de map 'Bijeenkomsten' vind je de volgende informatie:

Map: 1. Bijeenkomst 1 – 18 februari

- Startdocument
- Presentatie incl de aangepaste spelregels
- Audio-opnames met samenvatting per groep
- Posters themamarkt
- Posters groepsgesprekken

Map: 2. Bijeenkomst 2 – 14 maart

- Foto's posters
- Audio samenvatting gesprekken
- Presentatie bijeenkomst 2
- Verslag bijeenkomst 2
- Input deskundigen

Map: 3. Bijeenkomst 3 – 4 april

- Foto's posters
- Foto's excursies
- Presentatie bijeenkomst 3
- Verslag bijeenkomst 3
- Input deskundigen

Map: 4. Bijeenkomst 4 – 10 mei

- Presentatie bijeenkomst 4
- Concept adviezen na bijeenkomst 4
- Foto's van de aantekeningen/posters
- Audio van de groepjes

Map: 5. Bijeenkomst 5 – 2 juni

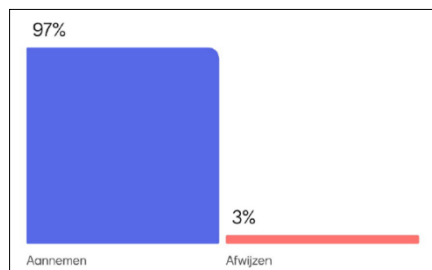
- Presentatie bijeenkomst 5
- Verslag bijeenkomst 5
- Concept adviezen + wijzigingen na bijeenkomst 5

Map: 6. Bijeenkomst 6 – 14 juni

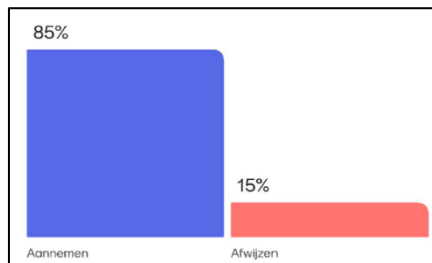
- Presentatie bijeenkomst 6
- Verslag bijeenkomst 6
- Adviezen + stemverhouding

Bijlage 4: Visuele stemuitslag

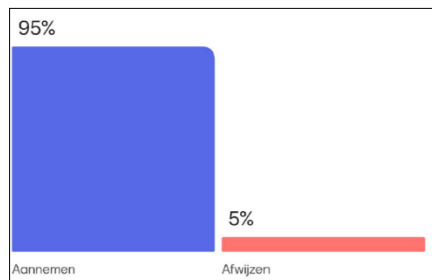
Advies 1.1

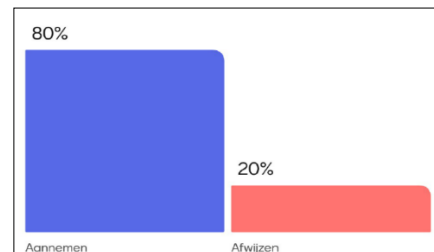
Advies 1.2

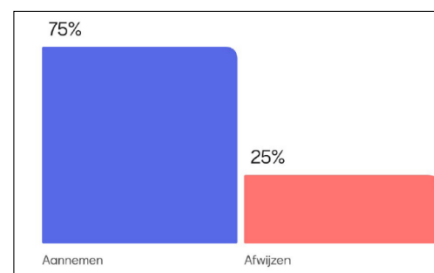
Advies 1.3

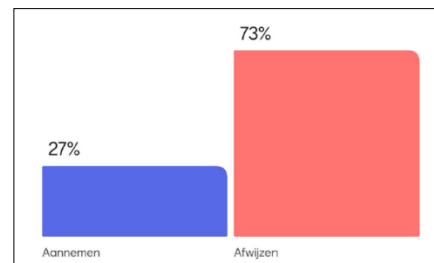
Advies 1.4

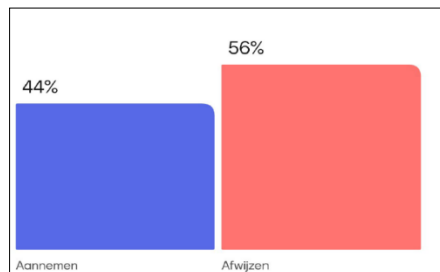
Advies 1.5a

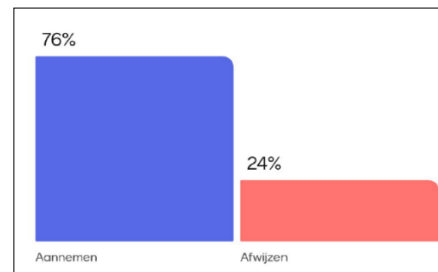
Advies 1.5b

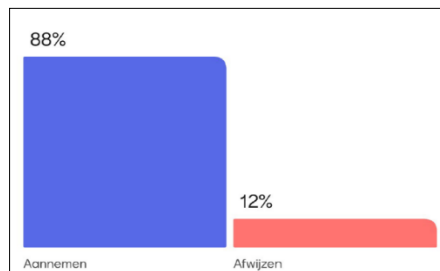
Advies 1.5c

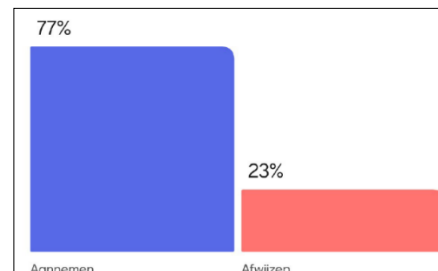
Advies 2.2

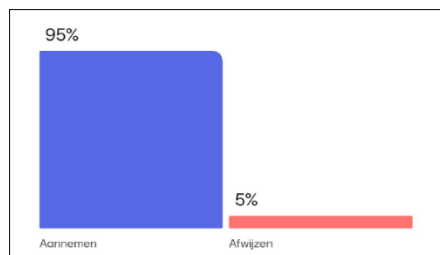
Advies 1.6

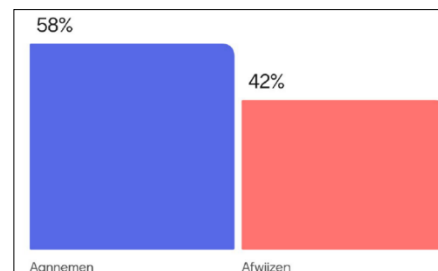
Advies 3.1

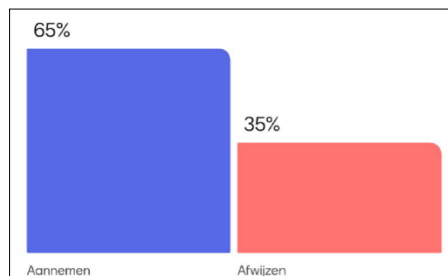
Advies 2.1

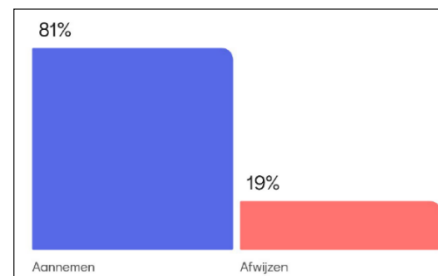
Advies 3.2

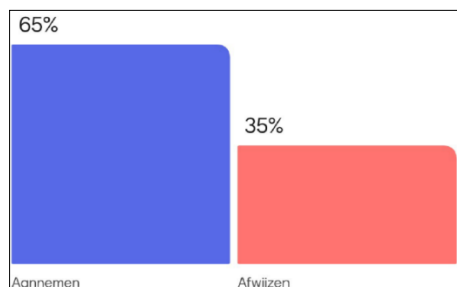
Advies 3.3

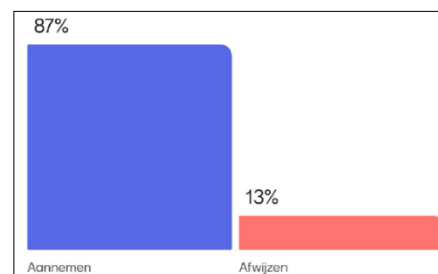
Advies 5.1

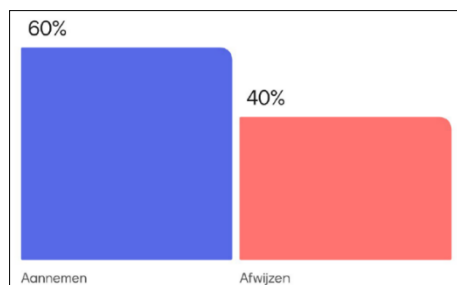
Advies 4.1

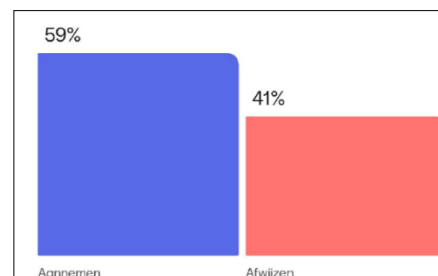
Advies 5.2

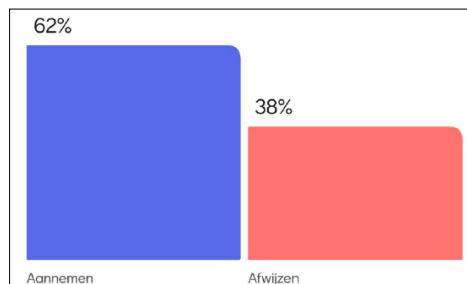
Advies 4.2

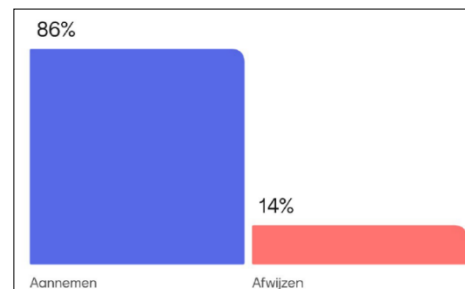
Advies 5.3

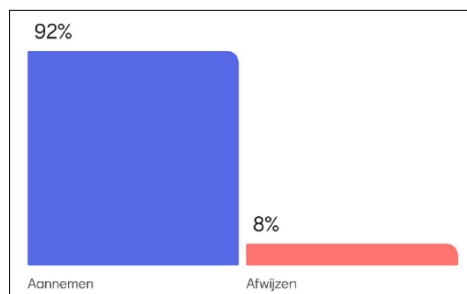
Advies 6.1

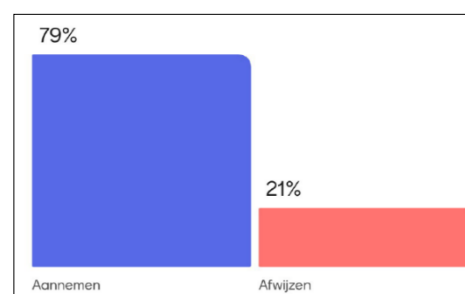
Advies 7.1

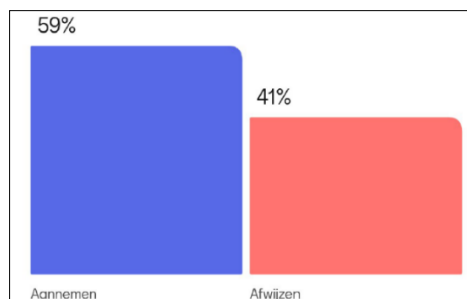
Advies 6.2

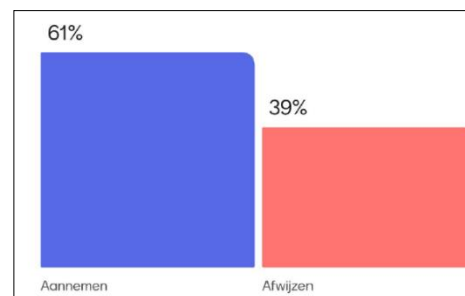
Advies 7.2

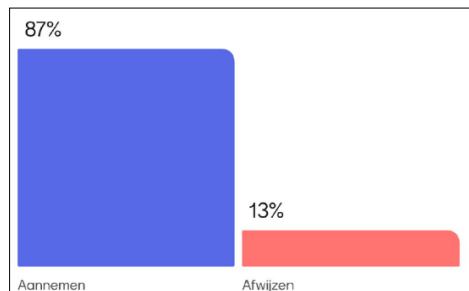
Advies 6.3

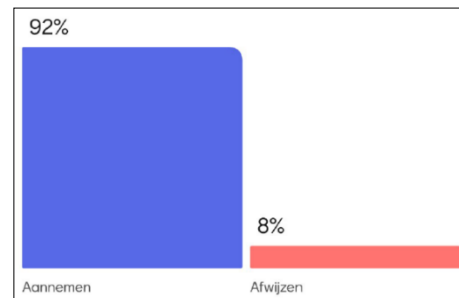
Advies 8.1

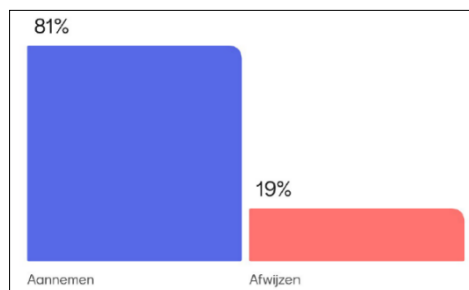
Advies 8.2

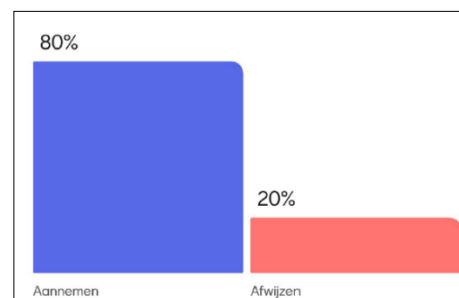
Advies 9.2

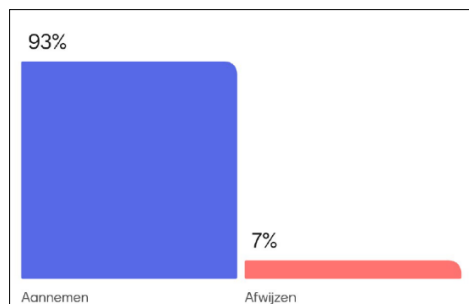
Advies 8.3

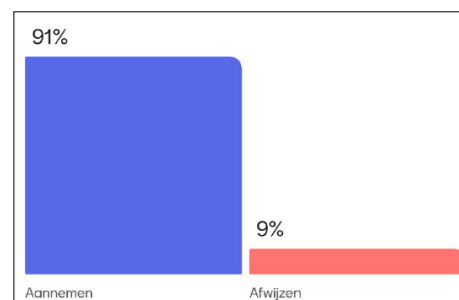
Advies 9.3

Advies 9.1

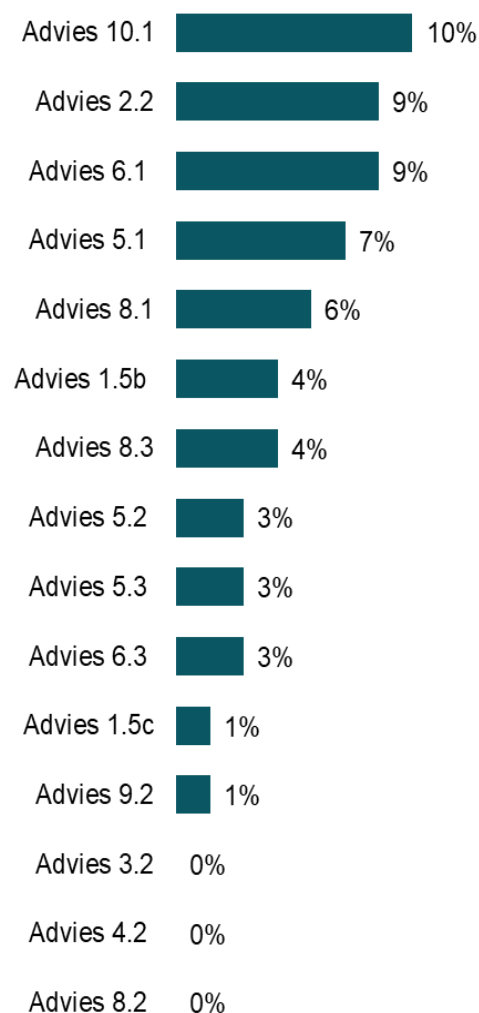
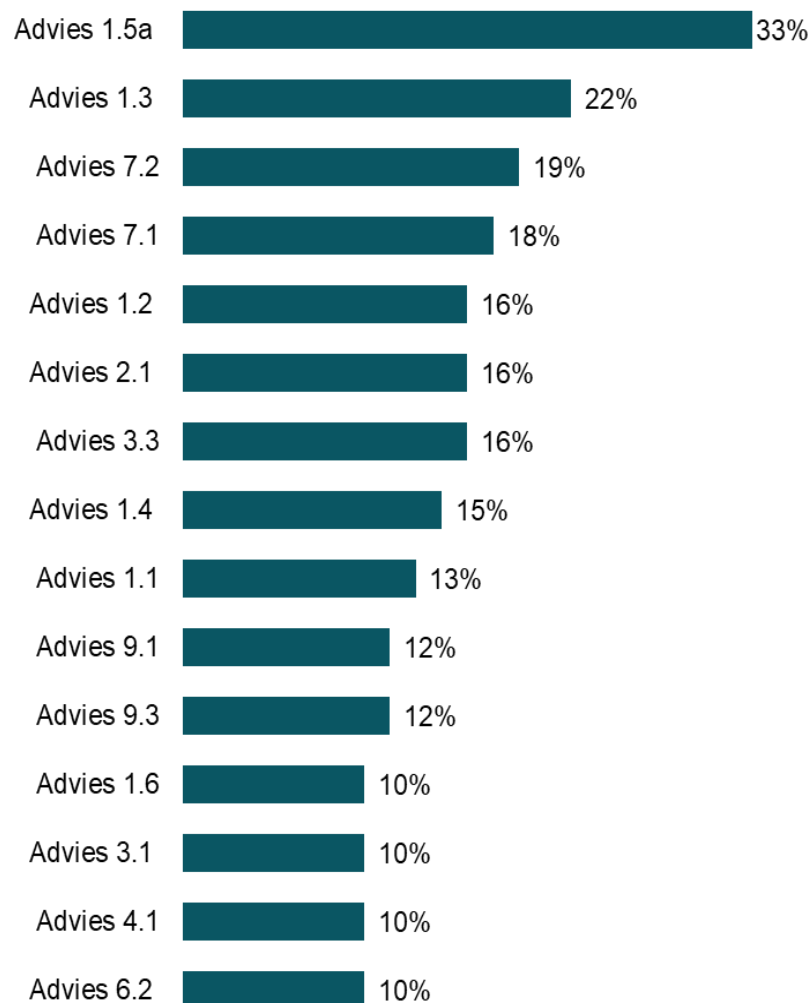

Advies 10.1

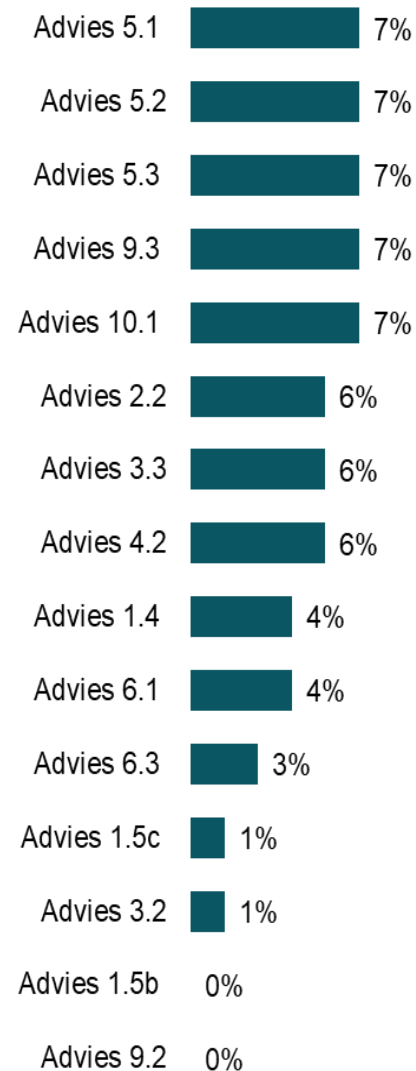
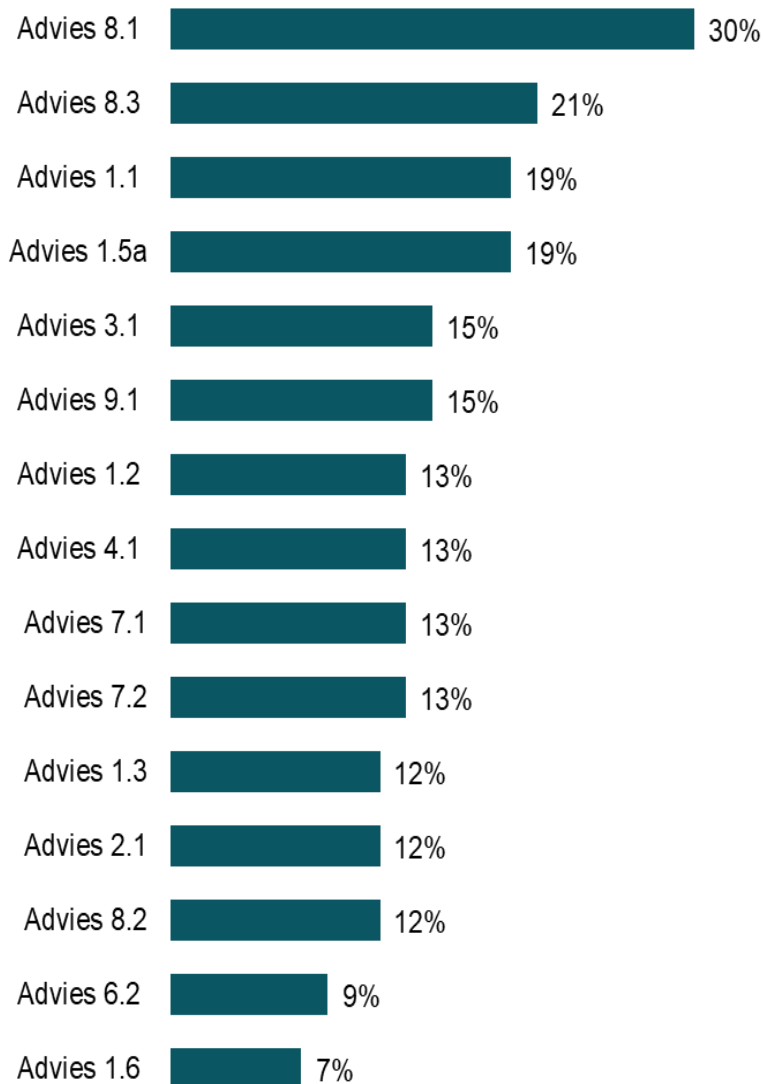

Bijlage 5: Wat vinden we belangrijk?

Welke 3 adviezen vind jij het meest belangrijk voor de CO₂-reductie?

Welke 3 adviezen dragen volgens jou het meest bij aan een eerlijke CO₂-reductie?

Met welke 3 adviezen vind jij dat de gemeente als eerst aan de slag moet?

